

Nepriklausoma

Lietuva

This paper was mailed
Wednesday, April 28, 1993

• LITUANIE INDÉPENDENTE • INDEPENDENT LITHUANIA •

Nr. 9 (53-ji metai) • 1993 m. Balandžio - April 28 d. • DVISAVAITINIS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS • 7722 George St., LaSalle, P.Q. H8P 1C4 • Tel: 366-6220 • \$1.-

IVYKIŲ APŽVALGA

SANKCIJOS PRIEŠ SERBIJĄ IR MONTENEGRO

Bosnijos serbų vadui Karotič atmetus Jungtinių Tautų pasiūlymus, nuo balandžio mėn. 26 d. vidurnakčio bus įvestos griežtos sankcijos prieš Serbiją ir Montenegro, kurios save dar tebevadina bendru Jugoslavijos vardu ir savo vėliavoje tebelaiko raudoną komunistinę žvaigždę. Belgrado vadai tvirtina, kad Bosnijos serbai jų neklauso, todėl jie nesą atsakingi už jų veiksmus. Tai aiškus melas, nes Serbija aprūpina ginklais ir amunicija Bosnijos serbų mažumą, kad ji galėtų ir toliau deginti ir naikinti Bosnijos musulmonų vietas ir žudyti jų gyventojus.

Serbijos elgesys yra tikrai barbariškas: jie prievartauja moteris, kankina ir žudo belaisvius, atvirai siekdami "etninio grynakraujumo", t.y. bandydami prievarta pasididinti planuojamą Didžiąją Serbiją. Tautžudystė yra pasiekusi tokio laipsnio, kad jau atvirai kalbama ir apie ginkluotą intervenciją. Norima pradžioje sunaikinti serbų artilerijos isivirtinimus, iš kurių yra nuolat apšaudomi Bosnijos miestai. Kalbama ir apie panaikinimą draudimo įvežti ginklus ir amuniciją Bosnijoje, kad jos vyrai galėtų efektingai gintis nuo serbų antpuolių.

Sankcijos bus griežtos: jokios prekybos su Serbija, draudimas įvežti bet ką Serbijon, užšaldymas viso užsieniui esamo Serbijos kapitalo, griežta blokada visų sienų su Serbija, ir Dunojaus upe bei kitais keliais vykstančių serbų laivų ir riedmenų konfiskavimas.

SEPTINTOJI ČERNOBIL'IO SUKAKTIS

Ukrainos prezidentas Leonid Kravčuk'as, minint Černobil'io atominės jėgainės 7-tąsias sprogimo metines, specialiose ceremonijose Kijeve pasakė: "Mes privalome priimti atsakomybę už savo veiksmus, kurie liečia žmones, gamtą ir mūsų žemę".

To nepadarė "pažangiosios statybos" Sovietų specialistai ir Kremliaus buvę vadai. 1986 m. balandžio

mėn. 26 d. atominės jėgainės reaktoriui sprogo, milžiniški radioaktyvūs debesys pasklido ne tik plačioje apylinkėje, bet ir dalyje Europos. Sprogimo dieną gatvė dar žygiavo vaikų pionierių grupė.

Pasaulio Sveikatos Organizacija tvirtina, kad sprogimo pasekmės dar tebeatsiliepia, ypač vaikų sveikatai. Tyroidinės liaukos ir kraujo vėžio ligomis serga ir sirgs daugiausia vaikai.

Maskvoje ši sukaktis taip pat buvo paminėta. Mitinskoje kapinėse prie Černobil'io aukų paminklo grojo orkestras ir buvo padėta gėlių, Rusijos min. pirmininkas Černomyrdin'as paeiškė: "Ši diena visada pasiliks mūsų atmintyje".

IELTSIN'U PASITIKIMA

Maskvoje iki dabar apskaičiuota, kad Rusijos referendume 59% balsuotojų pareiškė Jeltsin'ui pasitikėjimą, 54% palaiko jo laisvos prekybos ekonomijos įvedimą. Tačiau balsavimo rezultatai dar neraiškia, kad pasibaigė varžybos dėl galios su užsilikusiu sovietų deputatų kongresu. Galutinę balsavimo rezultatų dar negauta.

PROVINCIJOS LIBERALŲ PARTIJA PRITARIA DALINIAM ANGLŲ KALBOS SUVARŽYMŲ PANAIKINI- MUI

Quebec'o Provincijos Liberalų Partijos taryba š.m. balandžio mėn. 24 d. pritarė pasiūlymui atšaukti anglų kalbos draudimą išorės komercinėse iškabose. Draudimas vartoti anglų kalbos iškabas buvo priimtas 1977 m. įstatymu Nr. 101, kuris 1989 m. buvo Aukščiausiojo Kanados teismo paskelbtas antikonstituciniu, bet tais pačiais metais vėl provincinės vyriausybės sustiprintas kitu antikonstituciniu įstatymu Nr. 178. Apie 400 Liberalų partijos narių šiame susirinkime pasiūlė dar šių metų birželio mėnesį leisti ir angliškų užrašus iškabose, bet tikrai apačioje prancūziškųjų užrašų ir dvigubai mažesniems raidėms (!).

Partijos atšiauresnieji nacionalistai betgi tuo apribojimu nepasitenkino - jie nori vis dar uždrausti anglų kalbos vartojimą ant didesniųjų (?) iškabų, ant miesto autobusuose dedamų skelbimų ir tokiose viešose vietose, kaip žaidynių arenos. Taip pat nebus leista didžiosioms pardaviklių grandims (minimos Zellers ir The Bay bendrovės), kurios turi krautuves kitose provincijos vietovėse, vartoti angliškų užrašus. Toks priekabas knibinėjimasis sukėlė pasipiktinimą angliškai kalbančiųjų liberalų gretose ir kairurū tarybos nariai paliko salę, kai buvo atsi-

sakyta leisti lankyti anglišką mokyklą imigrantų vaikams, atvykusiems iš angliškai kalbančių kraštų. Šiek tiek juokingas todėl pasirodė ministerio Claude Ryan, atsakingo už tuos nevykusius įstatymus, pomastiškas pareiškimas apie "šių iškilų Quebec'o politinę dieną, kuri leidžia tikėtis sulaukti kitos dienos, kai bus įgyvendinta tolerancija ir abipusis sutarimas ir supratimas tikrąją tų žodžių prasmę".

Tos pranašaujamos kitos dienos sulaukti visom priemonėm bandys sutrukdyti Parti Quebecois vadas Parizeau ir jo rėksmingi šalininkai, kurie sąžiningai užteplioja kiekvieną anglišką žodį.

Provincijos parlamente separatistai apie anglų kalbos toleravimą nenori nieko girdėti, nors viešosios nuomonės įstaigos teigia, jog didesnė dalis provincijos gyventojų (prancūzų ir anglų) mano, kad abikalbės iškabas turėtų būti gražintos. Pastarieji apklausinėjimai taip pat skelbia, kad už liberalus balsuotų 51%, o už Parti Quebecois 41% provincijos rinkėjų.

Robert Bourassa, kurio politinė ateitis paaiškės gegužės mėnesio pradžioje, jo gydytojams pranešus ar odos vėžio gydymas pasisekė, taip pat nėra aiškiai pasisakęs kaip bus tie diskriminaciniai įstatymai pakeisti. Jis laviruoja tarp abiejų kraštutinių: šovinstų, kurie nori anglų kalbą užrašus visiškai išguiti iš viešojo gyvenimo ir dalies liberalų, norinčių gražinti lygiateisę dvikalbystę visame provincijos viešame gyvenime, kaip yra skelbiama Kanados konstitucijoje.

KĄ NUVEIKĖ PER Š.M. 3 MĖNESIUS PLB

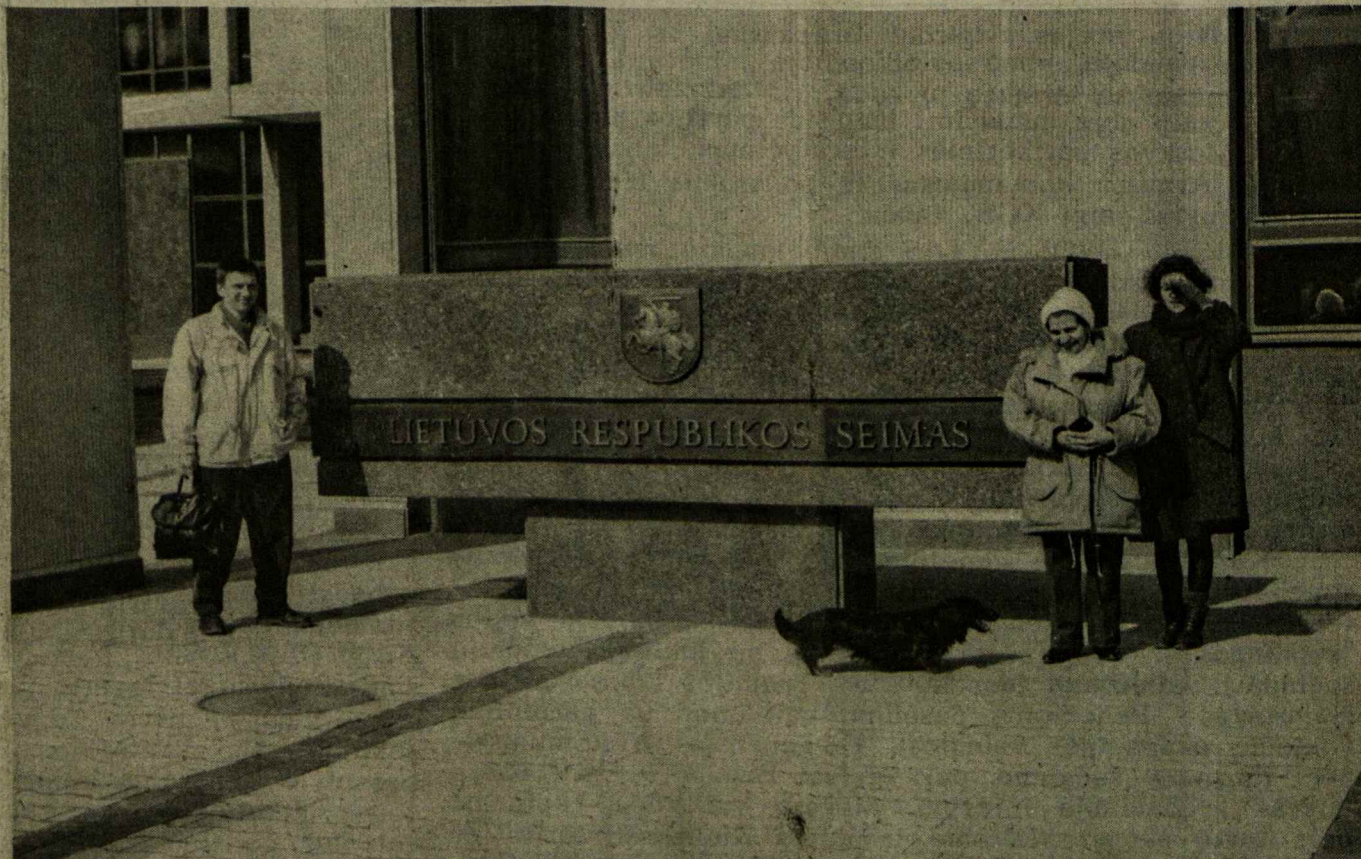
PLB pirmininko kelionė į Sibirą

Į Pasaulio Lietuvių Bendruomenės VIII seimą atvykęs Sibiro Lietuvių Bendruomenės pirm. dr. Vilius Bernatonis pakvietė naująjį PLB valdybos pirm. Bronių Nainį aplankyti Sibire dar tebegyvenančius lietuvius ir susipažinti su jų buitimi, vargais, bėdomis, norais, siekais, pageidavimais. Pažadą vykdydamas, Nainys į Sibirą nuskrido vasario 11 ir praleido ten septynias dienas, aplankydamas Tomsko, Novosibirsko ir Barnaulo, Altajuje, lietuvius. Su jais kartu paminėjo Lietuvos Nepriklausomybės atsikūrimo deimantinę sukaktį.

Išspūdžių daug, idomūs, būdingi. Jie aprašyti PASAULIO LIETUVIO balandžio mėn. laidoje.

Grįžęs iš Sibiro į Vilnių, PLB pirmininkas dar lankė Pelesos (Gudijoje), Karaliaučiaus srities ir Seinų-Punsko lietuvių. Išspūdžiai bus aprašyti PASAULIO LIETUVIO gegužės ir birželio - liepos laidoje. Savo patyrimus ir šių kraštų lietuvių reikalavimus Bronius Nainys perdavė Lietuvos prezidentui Algirdui Brazauskui, kai iš kelionių grįžęs buvo jo priimtas ir apie pusantros valandos apie visa tai kalbėjosi. Didžiausias tų kraštų, išskyrus gal Gudijos lietuvių, kuriems labiausiai reikia lietuviškų mokyklų, lietuvių noras turėti Lietuvos konsulatą, o Sibire - ir prekybos atstovą. Daug reikalų jie turi su Lietuva, o atvykę į Vilnių susiduria su dar sovietų įkūnyta biurokratija ir nieko nepasiekia.

Atrodo, kad į PLB pirmininko prašymus Lietuvos prezidentas atsižvelgė, ir jau bent Sibire ir Karaliaučiuje (nukelta į 2 puslapį...)

Antroji iš dešinės Maria Serra, montrealietė, šiais metais Vilniuje prie Seimo rūmų. Nuotr. Vyt. Sabalia

PASVEIKINO LIETUVIUS

JAV Illinois Valstijos gubernatorius JIM EDGAR laišku pasveikino Illinois lietuvių surengtą kultūrinę parodą State of Illinois Center patalpose. Rodinius parūpino Amerikos lietuvių organizacijos ir pavieniai asmenys.

Gubernatorius užgrybė lietuvių visuomenę už jos įnašą Illinois gyvenime ir pabrėžė, kad ši paroda suteiks galimybių susipažinti su kultūrine lietuvių paveldą Amerikoje.

Dešinėje - dalis parodos.

Elena F. Kerelis ir Indrė Tijūnelis prie roдиниų Čigagoje State of Illinois Center patalpose.

LABAI SĖKMINGAS "TRAKTORIUS ŪKININKUI" VAJUS

Lietuvos generalinis konsulas HARIS LAPAS, paskelbęs TRAKTORIUS ŪKININKUI Vajų ir nupirkęs pirmąjį traktorių su padargais, susilaukia labai stipraus paremimo ne tik iš pavienių Kanados ir Amerikos lietuvių, bet ir iš mūsų klubų bei kooperatyvų. Štai, Toronto pensininkų klubas nupirko 3 traktorius su padargais, o Toronto Lietuvių Kooperatyvas PARAMA net visą 10-tį.

Be anksčiau minėtų, traktorius užpirkio S.Pangonis, Filomena Ignaitis, V.Namuras, M.Genčius, P.Pranis, P.Jakaitis (2), V.Stepšys, A.ir A.Sirvydai, P.Račiukaitis, F.Balčiūnas, J.Šiaučiūnas, B.Zabaliauskas, W.Silius, V.Kryžanauskas, J.ir M.Zadavičiai, A.Mačiulaitis.

Viso jau turime 62 traktorius. Ūkininkas, gavęs traktorių, pasirašo pasižadėjimą, kad be pirkėjo sutikimo jis traktoriaus negali parduoti, išmainyti arba perleisti kitam.

Kainos (JAV doleriais): traktorius - \$1,450; kabina - \$200; vežimas (priekaba) - \$280; dvigalvis plūgas - \$80; kultivatorius (akėčios) - \$95; šienpjovė - \$220. Pristatymas ūkininkui - nuo \$50 iki \$100 už traktorių ir tiek pat už padargus, priklausomai nuo atstumo.

Pasinaudokime šiuo vajumi ir pirkime traktorius savo giminėms - ūkininkams. Jeigu ūkininkų-giminių neturite, ūkininkų sąrašą galite gauti generaliniame konsulate. Jie yra buvę partizanai, tremtiniai, atgavę tėviškes ir neturi kuo apdirbti žemės.

Traktoriaus pirkimo reikalu prašome kreiptis į: Consulate General of Lithuania, 235 Yorkland Blvd., Suite 502, WILLOWDALE, Ontario, M2J 4Y8, Canada. Tel: (416) 494-8313; Fax: (416) 494-4382.

Nepriklausoma Lietuva

Už Nepriklausomą Lietuvą! Už ištikimybę Kanadai!
Pour la Lituanie libre! Loyauté au Canada!
For free Lithuania! For loyalty to Canada!

LEIDĖJAS "NL" SPAUDOS BENDROVĖ
REDAGUOJA - REDAKCINĖ KOLEGIJA
TELEFONAS: (514) 366-6220

Second Class Mail. Reg. 1952 Nr. Return postage guaranteed. Postage paid at Montreal, CP. Published by the Independent Lithuania Publishing Co., 7722 George St. La Salle, P.Q. H8P 1C4.

Metinė prenumeratos kaina Kanadoje - \$25.-
Rėmėjo - \$30.-

P.S. Bendradarbių ar korespondentų spausdinamos mintys nebūtinai turi atitikti redakcijos nuomonei. Rankraščiai gali būti trumpinami ir taisomi redakcijos nuožiūra, gražinami tik iš anksto susitarus. Už skelbimų turinį redakcija arba leidykla neatsako.

Vilkai avinų kailiuose

Valdžion atėjus Algirdui Brazauskui ir jo partijai, Lietuvos spaudoje, ypač palaikančioje minėtą LDDP partiją ir prezidento išrinktą jų vadą, vis dažniau užtinkama pastangų kaip nors nubaltinti buvusius partijos didžiūnus, įvairius Maskvos patikėtinius ir statytinius, buvusius Raudonosios Armijos komandyrus ir politrukus ir netgi pačius saugumo, taigi KGB, vadus.

Štai LIETUVOS RYTAS š.m.balandžio mėn. 9 d. numeryje atspausdino buvusio Lietuvos saugumo paties aukščiausiojo komisaro, KGB generolo Eduardo Eišiš m u n t o atsakymus į jam pateiktus žurnalistės klausimus. (Kokia gražutė generolo lietuviška pavardė!).

Buvęs vyriausiasis Maskvos patikėtinis ir saugumo kumštis Lietuvoje kalba labai švelniai, nors, kaip pats sako, "Aš puikiai suprantu, kad mano interviu pasirodymas sukels politinių insinuacijų. Bus puolama mano asmenybė, vėl pranašaujamas 'KGB atgimimas'".

Ką jau, drauge generole, taip būkštaujate - nepulsi, nepranašausime...Klausti norisi tikrai, ar tokio interviu iš viso reikėjo. Jei kas gerai prisimena, tai tokius "kvilingus" Norvegija ir kitos šalys be jokių ceremonijų sodindavo kalėjiman (net Nobelio premijos laureatą Knut Hamsun'ą - Pederson'ą pasodino kalėjiman už garbinimą vokiečių okupacinės valdžios). Ex-generolas ir komunistinės Lietuvos saugumo paties galva Eismuntas gi tebėra laisvas ir davinėja interviu. Mėgsta vaikščioti, kaip jis pats sako, skaito Maironio ir Vinco Kudirkos raštus (ar ir apie kruglodūrovus?) ir gailisi, kad nėra istorinių romanų. (Yra kiek tik nori - ir apie KGB, ir NKVD, ir ČEKĄ, Yra ir KRONIKĄ, ir lietuvių tremtinių atsiminimai bei liudijimai...). Žodžiu, jis valžduoja save būvus paprastu, kukliu, valdžios įsakymų klausiusi valdininku...

Taip dabar vis dažniau, po brazauskininkų partijos ir jo paties įkopoimo valdžion, skaitome straipsnius, kuriuose sovietinė okupacija aptariama beveik kaip buvusi normali santvarka, iš kurios kažin kokių istorijos pokštų išsirutuliavo demokratija. Lyg tai buvo normalus valdžių pasikeitimas! Nieko apie Kremliaus satrapus, nieko apie sibirius, nieko apie savuosius skundėjus, persekiotojus, tardytojus, budelius. Vakarų šalyse įnirtusiai persekiojami net eiliniai kareivėliai, naciškųjų lagerių sargybiniai. Jie tremiami ir kalinami palyginant už žymiai menkesnius nusikaltimus. O milijonus išžudę sovietų karo nusikaltėliai miršta ramiai savo butuose ir lovose (kaip pav. Ukrainos žudikas Kaganovičius) buvusioje sovietinėje imperijoje nė pirštu nepaliesiti. Ir Lietuvoje sąžiningai ieškoma nacių nusikaltėlių, net Wiesentalio įstaigos atvykstantiems agentams padedant, bet tūkstančių buvusių saugumo tūzų, budelių ir budelių - niekas neieško, neteisai ir niekur netremia. Ir su pačiu buvusiu saugumo vadu daromi kultūringi interviu.

Reikia tikėtis, kad panašūs interviu greitai pasirodys LIETUVOS RYTE ir su tais, kuriuos Eismunto parankiniai, Kremliaus įsakymu, buvo ištrėmę į laukinius Rusijos plotus ir kurių vos vienas kitas gyvi namo sugrįžo. Tada bus galima palyginti tuos pasikalbėjimus ir tikrai įvertinti tokio Eismunto cinišką ir įžūlų melą.

Kad kokio minkštaširdžio humanisto nebūtume apkaltinti neteislingai perduodamais KGB ex-generolo pasisakymais, juos pacituosime pažodžiui. Štai, kankurie reporterės klausimai ir vyriausiojo sovietinės Lietuvos saugumo miečio atsakymai:

Kl: Ką dabar veikiate?

Ats: Dabartinis mano gyvenimas panašus į daugelio pensininkų. Kadangi neturiu nei sodo, nei mašinos, mėgstu pasivaikščioti, daug skaitau. Ypač mėgstu istorinę literatūrą, kurios į lietuvių kalbą mažai išversta. Ne pirmą kartą vartau Maironio, V.Kudirkos knygas. Gaila, kad nėra istorinio lietuviško romano.

(Leidome pačiam Eismantui pakartoti, ką šiek tiek paminėjome rašinio pradžioje). Jis, anot jo paties, eilinis pensininkas, toks kaip visi.)

Kl: Ar tiesa, jog viena iš jūsų profesijų artima žurnalistikai?

- Tiesa. Žvalgyba ir žurnalistika - vienos iš seniausių profesijų. Yra tik vienas skirtumas - žvalgybos darbuotojai surinktą informaciją teikia politikams, o žurnalistai - visuomenei.

(Čia tai siurprizas. Tik kažin, ar žurnalistai tardo, tremia, šantažuoja ir kiša į kalėjimus. Be to, šio to verti žurnalistai bando rasti ir rašyti tiesą (ne "pravdą") ir nėra komaduojami ką ir kaip rašyti iš kokio nors "centro". Į reporterės klausimą "Kas nulėmė, jog patekote į KGB sistemą ir tapote LSSR KGB vadovu?" E. Eismuntas atsako ilgiausiu išvedžiojimu, teisingiau, - išsisukinėjimu, aiškindamasis buvęs eilinis spaustuvės darbininkas, kurį kažin kodėl (?) 1950 metais iškviatė komjaunimo komitetas ir pasakė, kad "reikia" eiti į saugumo karo mokyklą, nes komjaunulis privalęs ginti tarybų valdžią. Jis bandęs atsakyti, (?) bet priverite. Lyg girdėta Niurnbergo nacių vadų bylos metu... Vargšas, net nežinaš, kodėl jį pasirinko. Gal dėl to, kad buvęs "pirmūnas. O gal

Dr. Petras Lukoševičius, PLB atstovas Vilniuje su Maria Nuotr. V. Sabalio Serra savo įstaigoje.

ir dėl kita ko? Mokėsi Vilniuje (žvalgybos!) ir jau 1954 m. buvo perkeltas į Vilniaus žvalgybos padalinį. Dirbo (Ką?) ten 10 metų. Tobulinosi Maskvos žvalgybos mokykloje 1966-68 m., po to "dirbo" Vilniuje. 1977 m. vėl Maskvoje verbavo saugumui šnipus, Maskvoje studijuojančių svetimšalių studentų tarpe. Jo žodžiais tarjant, "darbas buvo įdomus". Kur gi nebus! Buvo apdovanotas, kaip jis giriasi "Tautų Draugystės" ordinu. Nieko sau "draugystė", nieko sau "ordinas"!

O 1987 m., anot jo, "vėl išgirdau žodį 'reikia'... ir tapau Lietuvos SSR VSK pirmininku" (kitais tarjant, sovietinės Lietuvos saugumo viršininku).

Kokia "nekalta" buvo ši saugumo organizacija, pasiklausykime paties generolo:

- Pirmieji pokario metai pareikalavo nemažai aukų iš abiejų pusių. Apie tai buvo rašyta spaudoje. Be abejo, ir Valstybės saugumo komiteto darbuotojai padarė nemažai teisės saugos pažeidimų. Tačiau tie asmenys iki 1960 m. iš mūsų sistemos buvo pašalinti.

Gal jums pasirodys įdomu, jog nuo 1961 iki 1985 m. už antitarybinę agitaciją, propagandą bei šmeižikiškus prasimanymus buvo iškeltos tik 84 baudžiamosios bylos, o nuo 1985-ųjų - nė vienos. Palyginimui reikėtų paminėti ir istorikams priminti dvidešimt vienerius A.Smetonos valdymo laikus, kai už politinę ir revoliucinę veiklą buvo nubauti 3096 žmonės. Politinė policija kontroliavo ne tik politines partijas ir organizacijas, bet ir profsąjungas. Apskrities karinis komendantas turėjo teisę be teismo sprendimo siųsti lagerin jam įtartina žmogų.

(Visas pokario žudynes ir trėmimus aptaręs vienu sakiniu, šis didžiausios žmonių naikinimo organizacijos pasaulyje generolas bando pasakyti, kad prezidento Smetonos laikais Lietuvos valstybė bandė sunaikinti komunistai ("už politinę ir revoliucinę veiklą", Eismunto žargonu tarjant) buvo gausiau ir žiauriau baudžiami. Negrįžėtas akiplėšiškas! Šis Kremliaus pastumdėlis ir pataikūnas dar ir dabar bando dergti Nepriklausomą Lietuvą, bandydamas išbaltinti save ir savo saugumiečių nusikaltimus.

Taip, pavyzdžiui, jis per akis meluoja, teigdamas, kad Baltijos valstybių tautinams judėjimams kuriantis, KGB neatlikusi j o k i o vaidmens. Kitaip sakant, nesikūsi. Ir KGB agentai, infiltruoti SAJŪDŽIO tarybon, anot generolo, "nieko blogo Lietuvai nepadarė". Ką jūs pasakysite! Dar tik truko, kad generolas pasakytų, jog KGB agentai p a d ė j o atgauti nepriklausomybę. Jis, kaip toliau skaitome, nežadėjo "išsprogdinti šito Lietuvos parlamento". Tai esąs išmislas, išmonė. Ir, žinoma, jokio samokso KGB nenori ir negali suruošti. Tikri nekalti avinėliai, tie Eismunto agentai. Jie tik galvoja kaip pragyventi. Jie verčiasi "komercija". Ir KGB samokslininkai, sako Eismuntas, jeigu tokių esą, kodėl jie nesuimami, kodėl jiems neiškeliamos bylos? Tuo seniai stebisi užsienio lietuviai ir nelietuviai, ir laisvų šalių spauda. Gal atsakyti į tai galėtų LDDP vadai ir dabartinis Prezidentas? Eismunto viešpatavimo laikais būdavo kitaip: samokslininkai "dingdavo"...

Eismuntui, kaip jis sako, neįdomu lyginti buvusią Lietuvos Aukščiausiąją Tarybą ir Seimą, nes jis nenori atsakyti į tiesų klausimą "kur daugiau pastebite savo bendradarbių?". Jam esą visai neįdomu lyginti ir skaičiuoti. Mums gi - būtų labai ir labai įdomu išgirsti teisybę.

Po širdies priepuolio, jis neturįs noro ruoštis kovai. Toliau jis sako: "Kiek turėjau idealų, viskas sutrypta. Atsirado M.Gorbačiovo'as ir pareiškė, jog taip kaip gyvenome 70 metų, buvo blogai ir 'ėjome ne į tą pusę'. Labai jau aišku, ką saugumo generolas galvoja: norėtų žygiuoti į "aną" pusę, į "šviesų komunizmo rytą", jei ne tas "prachvostas" Gorbačiovo'as.

Kl: Sprendžiant iš girdėtų iki šiol pasisakymų, KGB dirbo tik juoda darba. Gal jūs turite argumentų prieš, o gal norėtumėte priminti keletą dabar užmirštų, kai kam nenaudingų istorijų?

- VSK dirbo operatyvinį darbą, kuriame juoda ir balta spalvos nebuvo griežtai apribotos. Buvo dvi pagrindinės funkcijos - žvalgyba ir kontržvalgyba. Visi kiti padaliniai atliko pagalbinį vaidmenį. Taip, manau, dirbs ir specialiosios Lietuvos tarnybos. Jų veiklos metodai ir principai su neesminėmis pataisomis bus analogiški VSK arba Vakarų specialioms tarnyboms. Šioje srityje išrasti naują yra neįmanoma. Tos pačios visų slaptųjų tarnybų darbo formos bei metodai buvo sukurti ne VCK-VSK, o gerokai seniau. Tarp jų ir agentūros verbavimas. Aišku, kiekviena tarnyba savo darbe bando sukurti kažką savito. Tačiau tai esmės nekeičia.

(KGB generolas visai pamiršo apie dar vieną KGB veiklos "vaidmenį", būtent, nepageidaujamų liaudies priešų naikinimą, kurį taip puikiai atliko įvairiais vardais save vadinę KGB pirmtakūnai ir pati KGB sovietinėje imperijoje ir net užsienyje. Milijonai išžudyti, milijonai užkasti ledjūrių ir Sibiro upių pakrantėse. Argi tokių "darbų" užsiiminėja demokratinės saugumo tarnybos, argi tokių 'valymų' užsiiminės dabartinės Lietuvos saugumo tarnyba? Deja, generole, ne "tos pačios visų slaptųjų tarnybų darbo formos", ne tie patys ir "metodai". Būtų buvę ne pro šalį, jei generolas, būtų pasakęs tikslų sunaikintų Lietuvos gyventojų skaičių. Jam tokia 'statistika' tikrai gerai žinoma. ..

Kl.: Kokį pasiūlytumėt nuosprendį žmonėms, turėjusiems reikalų su KGB?

- Tai - teismo prerogatyva. Jeigu agentas neprovokavo, nešmeižė žmogaus ir veikė tik LSSR egzistavimo metu, už ką jį bausti? Moralinė minėtos veiklos pusė - kitas klausimas. Jeigu mes kalbame apie teisingą valstybę, tai jos požūris į agentus taip pat turėtų būti teisinis. (Už ką jį bausti? - klausia Eismuntas. Galima atsakyti: už savo valstybės išdavystę, už tarnavimą okupaciniam režimui, už savo šalies ir žmonių niokojimą ir visų žmogaus laisvių paniekinimą. Už tai nacių Niurnberge korė ir kišo kalėjiman, padedant KGB teisėjams.).

Kl.: Ar jaučiate padarę nuodėmę, kurios nespėsite išpirkti iki gyvenimo pabaigos?

- Neatleidžiamos nuodėmės nesu padarę. Dėl nieko neatgailauju. Visą, ką dariau, dariau sąžiningai ir dorai, laikiausi tuomet veikusių įstatymų.

(Laikiausi įstatymų. Taip atsakinėjo naciai Niurnberge. Lygiai taip pat. O dėl nuodėmių - KGB pati yra irgi tokia pat didžiausia žmonijos nuodėmė).

Kreivai įdomus atsakymas apie Vytautą Landsbergį.

Reporterė klausė: Kl: Prieš rinkimus buvo šnekų, kad buvęs Aukščiausiosios Tarybos pirmininkas turėjo ryšių su KGB. Ar tai tiesa?

- Man vadovaujant VSK, asmeninių pokalbių su V.Landsbergiu nebuvo. Kaip jis groja pianinu, negirdėjau, jo knygų apie M.K.Čiurlionį neskaičiau.

(Žinome, kad saugumiečiai klausėsi kitokios "muzikos" ir skaitė kitokią "lektūrą").

Visą apvainikuosime saugumo viršininko Eduardo Eismunto KGB (arba VSK) "veiklos" apibūdinimu: ši masinė žmonių naikinimo ir persekiojimo klika esą buvo užsiėmusi tikrai politine p r o f i l a k t i k a.

Tikluosį, kad iš mano atsakymų dauguma žmonių supras, jog saugumas nebuvo visagalis mechanizmas, kaip dabar bandoma teigti. Pastaraisiais dešimtmečiais pagrindinė VSK veiklos kryptis buvo ne represijos, o profilaktinis perspėjamasis darbas. Lietuvoje likę gyventi buvę VSK darbuotojai yra lojalūs piliečiai.

Patikėkite, drauge generole, iš Jūsų atsakymų žmonės v i s k ą supras. Ypač tie, kurie grįžo iš laukinių tremties plotų, jūsų saugumo budelių p r o f i l a k t i k o s nenužudyti.

P.S. Savo ruožtu norėtume tikrai dar paklausti, kokia dydžio pensiją buvęs KGB gen. E.Eismuntas gauna ir kodėl jis neišvyko į "plačiąją tėvynę", kartu su "omonininkais" ir burokevičiais?

(.....atkelta iš 1 puslapio)

.....3 MĖNESIUS PLB

konsulatui steigiami. Prezidentas supranta tokių konsulatų būtinybę, tačiau jų steigimą kldudo stoka lėšų.

Aplamai, visų tų kraštų lietuvių gyvenimas skurdokas, išskyrus gal geriau gyvenančius Lenkijos lietuvių, ir jiems reikia visokios ir didelės pagalbos: ir buitinio gyvenimo pagerinimui, ir kultūriniam, ypač lietuvių kalbos mokymo darbui, o Lietuva jiems labai mažai tegali padėti. Jų akys krypta į PLB valdybą. Jie mano, kad Pasaulio Lietuvių įsėjijos vadovybė juos geriau suprast ir labiau padės. Suprasti tai supras, teisingas galvojimas, bet kaip padėti? Kur gauti pinigų? O žodinė pagalba nereiškia nieko.

Pagalba Lietuvos našlaičiams

Prie PLB valdybos įsteigtas specialus komitetas. Jį suorganizavo PLB valdybos pakviesta patyrusi visuomenininkė Indrė Tijenėlienė. Pasivadinęs "Saulute", šis naujas bene penkiolikos moterų komitetas, savo veiklą pradėjo kovo pabaigoje ir uoliai dirba. Žinodamos, kad Lietuvoje yra apie 10,000 našlaičių, komiteto moterys labai gerai nujaučia koks sunkus uždavinys prieš jų akis: kiek reikia darbo ir ypač lėšų nelaimingų Lietuvos vaikų gyvenimą bent šiek tiek pagerinti, kai aukų prašytojų nualinti įsėvijios lietuviai lėšų mažai beturi. Todėl pinigų jos ieško pas amerikiečius. Ir jeigu ras, savaime aišku, pagalbą teiks ir kituose kraštuose skurstantiems lietuviams našlaičiams. Norintiems su šiuo komitetu susizioti ir jam padėti, štai jo adresas: Indrė Tijenėlienė, 419 Weidner Rd., Buffalo Gr., ILL, 60089. Tel: (708) 537-7949.

Pagalba sausio 13-tą žuvusiųjų šeimoms

Prof. Vytauto Černiaus pasiūlymu prieš dvejus metus PLB valdyba paskelbė vajų sutelkti kiek nors pinigų 1991 metais sausio 13 Lietuvoje, prie Televizijos bokšto žuvusiųjų šeimoms paremti. Gerasirdžiai žmonės per PLB fondą suaukojo 18,000 dolerių. Pinigams paskirstyti buvo sudaryta trijų asmenų komisija: prof. dr. Vytautas Černius, prof. Vytautas Landsbergis ir PLB valdybos pirm. Bronius Nainys. 1993 m. vasario mėn. Vilniuje, PLB būstinėje, susaukta žuvusiųjų šeimų ir pinigų skirstytojų pasitarime su šeimomis buvo susitarta taip: po tūkstantį dolerių išmokėti keturiolikai žuvusiųjų šeimų, o 4000 dol. palikti sužeistųjų gydymui, jeigu už gydymą ir vaistus reikia mokėti užsienio valiuta. Išmokėjimui skirti pinigai jau perkelti į Lietuvą ir PLB valdybos atstovo pagal sutartiną šeimoms išmokami.

Lietuvos Kančios istorija

Gruodžio 17 d. bendraraščiu nr. 5 išsamiai paaiškino Jums apie PLB valdybos užmojų per ketverius kadenicijos metus paruošti ir išleisti Lietuvos Kančių istoriją. Žinią papildydami, dabar jau galime pranešti ir apie pirmą planą bei numatomą samatą. Nuodugnesniam susipažinimui pirminį planą Jums siunčiame kartu su šiuo bendraraščiu ir lauksime atsiliepimų. Taip pat primename, kad viso to darbo samata gali siekti net 200,000 US dolerių. Aišku, kad reikės Jūsų paramos. PLB valdyba numato Birželį skelbti Lietuvos Kančios mėnesiu, - tą mėnesį 1940 metais Lietuva buvo Sovietų Sąjungos okupuota, o po metų tą patį mėnesį įvyko pirmieji trėmimai, - ir tam didžiajam darbui pradėti telkti lėšas. Lėšų telkimui vadovauti sūtiko lietuvių visuomenei žinomas veikėjas, Lietuvių fondo steigėjas, buvęs JAV LB Krašto valdybos pirm. dr. Antanas Razma.

Lietuvos Kančios istorijos darbas jau pradėtas. Lietuvoje paruoštas pirmas tomas dabar jau atiduodamas spausdinti. Jame bus sudėti Maskvos archyvuose surasti dokumentai apie trėmimų planavimą, tremiamųjų kategorijų nustatymą, vykdymo tarnybų sudarymą, transporto parūpinimą, tremtiniais gyvenviečių parinkimą. Jeigu neat-siras kokių nors nenumatytų kliūčių, pirmasis tomas turės išeiti birželio pradžioje.

/t e s i n y s /

**Sovietinės sistemos
įtaka žmogui**

Sovietinė sistema paveikė žmonių sąmonę, galvoseną, įkvėpė baimę keisti buvusią komandinę gyvenimo rutiną, imtis naujų kelių, išugdė nedrąsą rodyti savistovumą, kai per daugelį metų buvo priprasta prie nustatytos tvarkos.

Toks žmogaus sąmonės sulaužymas yra pats baisiausias dalykas. Ir tą palikimą gavome iš sovietinės imperijos režimo, nekalbant apie paveldėtą ekonomiką, pramonę, kuri buvo išvystyta gana kreičiai ir yra sunkiai pritaikoma laisvosios ekonomikos rinkai, nekalbant apie užterštą upes, užterštą ir kalbą. Tokią sulaužytą žmogaus sąmonę bus sunkiausia atstatyti. Tokie reiškiniai vyksta ne tik Lietuvoje, bet ir kitose buvusios sovietų imperijos kraštuose.

Prezidento rinkimai taip pat rodo, kad ekonomika vargu ar buvo lemiantis rinkimų veiksnys. Per tuos tris mėnesius nuo Seimo iki prezidento rinkimų gyvenimas nieku nepagerėjo, o kai kuriose srityse dar pasunkėjo, bet balsuotojai vėl pasidavė į tą pačią pusę, kaip spalio-lapkričio mėnesiais, maždaug tokia pat proporcija.

Taigi, nenorėčiau sutikti su dažnai matomu Vakarų spaudoje įtaigavimu, kad Sąjūdis ir jai artimos grupės pralaimėjo svarbiausią dėl ekonominių ir dalinai dėl politinių padarytų klaidų. Juk Lietuvoje vyko visas gyvenimo procesas visai taip, kaip vyko ir vyksta kituose Rytų Europos kraštuose, buvusiuose Sovietų imperijos okupacijoje, ar jos buvusiose satelitinėse valstybėse.

Sutinku, kad netikusiai buvo vykdoma žemės ūkio reforma, ir dėl to kaimas labai stipriai balsavo prieš.

Nemanau, tęsė A. Abišala, kad buvo padaryta grubių klaidų bendroje krašto ekonomikoje, pramonėje, energetikoje ar politinėje srityje. Sunku buvo išvengti klaidų ir bet kuriai vyriausybei padaryti daug ką geriau toje nepastovioje situacijoje, kuri yra Rytų Europoje, kur dar vyrauja sovietinės sistemos negatyvūs palikimai. Tarp jų, ir žmogaus dvasinių ir moralinių vertybių nusikurdimas. /Tačiau kodėl toks skirtumas

tarp dabartinės situacijos - ekonominės ir kitokios - Latvijoje ir Estijoje ir... Lietuvoje? Red./.

**APIE ATEITIES POLITINĘ
RAIDĄ LIETUVOJE**
**Vyriausybės ir opozicijos
laikysena**

Dabar išrinktieji LDDP nariai atkakliai stengsis laikytis valdžioje, nežiūrint kaip pablogėtų ekonominis ir politinis gyvenimas.

Bet yra pavojus, kad dabar valdžioje esantieji žmonės nejaucia ir nesuvaldžia valstybingumo ir valstybės išlaikymo principų. Aiškiai matosi, kad LDDP žmonės nesuvokia pavojus iš Rusijos.

Todėl opozicijos, kuri yra labai didelė, - uždavinys nurodyti visuomenei tuos pavojus ir spausti vyriausybę, kad ji nepadarytų per daug didelių nusikentimų valstybės išlaikymui.

Visuomenės reakcija gali būti įvairi, pav. mitingų, manifestacijų forma, kad nebūtų padaryta kokių nors nuolaidų Rusijai, ką dabartinė valdžia yra linkusi daryti. O žmonės turės įsitikinti, kad tokia valdžia, kuri duoda tik retoriskus pažadus, bet nebando iš esmės, kad ir skausmingai, taisyti paliktą sovietinę ekonomiką, gali tik pagadinti reikalus. Turės įsitikinti, kad laisva, nevaržoma privati žmogaus iniciatyva ir kūryba gali sukurti geresnį buitinį gyvenimą.

Pasiruošimas ateičiai

Reikės ruoštis kartu ir rinkimams, ir gyvenimui po rinkimų. Turiu tiesiai pasakyti, kalbėjo Abišala, kad 1990 metais mes atėjome valdyti kraštą visai nepasiruošę. Neparuošę jokio branduolio valdininkų, neparuošę iš anksto ministrų kabineto, nesudarę konkrečios programos. Dabar bus daug laiko tam pasiruošti, prieiti prie žmonių ir tiesioginiai perduoti politinius interesus.

Pats Sąjūdis (kuriame dabar yra priklausančių partijų sąjunga nepriklausančių), buvęs platus tautos frontas, turėjęs tik vieną konkretų tikslą - ATKURTI NEPRIKLAUSOMYBĘ, yra išsėmęs savo pradinę programą. Tikiuosi, kad šį pavasarį jis persiorganizuos į dešinėsios krypties politinę partiją su socialinėmis programomis.

Ji turėtų būti pagal didumą ir pajėgumą, antroji po LDDP, neo-komunistų (ar "post-komunistų"? J.V.D.) partijos Lietuvoje: būti opozicijos ašimi ir ruošti kitiems rinkimams.

Labai svarbu, kad per tą laiką atsirastų kuo daugiau tikrų žemės ūkio, prekybos žmonių savininkų,

smulkių verslininkų, kurie parodytų, kad galima Lietuvoje pagaminti prekes, o ne tik važinėti į Turkiją ir spekuliuoti. Taip sukuriant darbus, pajamų šaltinius žmonėms ir valstybei mokesčius. Toks visuomenės sluoksnius galėtų būti atrama ir naujai partijai.

Po bendro pranešimo Aleksandras Abišala atsakinėjo į klausimus:

Kl.: Ministro pirmininko pareigas apsiėmė eiti ištikusios vyriausybės - Aukščiausios Tarybos krizės metu, trumpam pereinamajam, neaiškian laikotarpiui. Kodėl?

Ats.: Kam nors reikėjo apsiimti.

Kl.: Juk Jums esant ministrui pirmininku, opozicija buvo daugumoje; vyko boikotas, trūkdavo kvorumas, tad buvo labai sunku dirbti?

Ats.: Taip, taip buvo. Bet su didelėmis pastangomis, nuosirdžiai dirbant, galima būdavo ir susitarti. Mano vyriausybei, tiesa sakant, buvo lengviau dėl to, kad buvo maždaug pusantro mėnesio atostogos, paskui visi ruošėsi rinkimams. Visi tik aš pravedžiau beveik 40 pasiūlymų Aukščiausioje Taryboje ir tik vieno nelaimėjau, kada buvo pasiūlyta pakeisti Lietuvos Banko valdytoją - Baldišų.

Kl.: Atrodo, kad Sąjūdžio ir jam artimų grupių priešrinkiminė informacija žmonėms buvo silpna. Net ir anksčiau nesimate Sąjūdžio masinio aiškinimo apie politinę programą, atliktus darbus. Didžiumoje Lietuvos spaudos buvo nuolat puolama tuolaikinė vyriausybė, Sąjūdis, jo veikėjai. Tų kritikuojančių žurnalistų stilius labai priminė sovietų laikų žurnalistų stilių. Tiesa, žvilgtelėjus į jų biografijas, buvo akivaizdu, kad anksčiau jie dirbo - rašė komunistinėje spaudoje.

Ats.: Nieko stebėtino dėl žurnalistų stiliaus. Jie, kaip ir teisininkai, buvo ypatingai kontroliuojami KGB. Gal todėl jie ir buvo daugiau sistemos paveikti. Keturi penktadaliai žurnalistų yra "senojo stiliaus". Ne dėl to, kad taip jaustų, bet gal dėl ankstyvesnių ryšių ar susirėmimų. Jie jaučiasi patogiau prie dabartinės valdžios.

Sąjūdžiui labai trūko savo spaudos, kaip ir gerų žurnalistų. Neblogai buvo suorganizuotas "Valstiečių laikraštis", "Lietuvos Aidai" aiškiai buvo Sąjūdžio pusėje. Per spaudą buvo labai sunku prieiti prie žmonių. Jau nuo 1991 m. antros pusės Sąjūdis, arba

kaip kartais sakoma "landsbergininkai", neturėjo parlamente daugumos ir reikalingų reformų pravesti negalėjo.

Nebuvo ryšio ir masinio programos aiškinimo visuomenei, nes pozicijos žmonės sėdėjo ir kūrė įstatymus, o LDDP atstovai važinėjo po kaimus ir "švietė" žmones. Bendrai, jiems ir važinėti reikėjo mažiau. Kaip turėjo, taip ir tebeturi savo tinklą, kad ir tarp tam tikros valdininkijos, kaip pav., plėninės vedėjas, agronomas, valstines vedėjas, ir t.t., kurie buvo pakankamai gerai savo laiku atrinkti. Net jiems (LDDP) ir važiuoti nereikėjo, pakako tik duoti nurodymus. Turėjo galimybes ir spaudimą panaudoti. Labai paprasta politika. Be to, KGB agentai, ar panašūs, buvo anksčiau kiekvienoje kolektyve, kiekvienoje klaseje, kiekvienoje brigadoje. Bene svarbiausias jų uždavinys buvo gandy nešiojimas. Jau 1989 m. viduryje, kai tada labai mažai ką buvo galima nusipirkti, kaimuose buvo paleisti gandai, kad viskuo kaltas Sąjūdis ir Landsbergis, nors dar buvo labai toli Sąjūdžiui iki valdžios perėmimo iš LKP ir Brazauskos.

Po 50 metų sovietinės aplinkos ir sovietinės moralės, labai daug reikšmės turėjo gandai, pletkai, pašnekėjimai, apsimėnimai įsigyti visokių buitinių daiktų, ypač kaime.

Antra vertus, pagrindinė Sąjūdžio klaida buvo, kad nedirbo tiesioginiai su žmonėmis pas juos važiuojant, su jais šnekant. Kalbėta iš Aukščiausios Tarybos tribūnos ar tik per televiziją trumpais pasirodymais, ir dar neplaningai.

Ir ta visa rinkimų kampanija vyko labai atmetinai, akivaizdžiai nevykusiai. Šalia to, taip pat buvo parodyta, kad dirbant galima buvo pasiekti laimėjimų. Kretingoje Ignacas Uždavinys, apylinkėje visai nežinomas žmogus, apvažiavo beveik kiekvieną sodą, perėjo per visas Mišias ir laimėjo pirmą vietą (Krikščionių Demokratai p.). Nors per ankstyvesnius rinkimus ten didžiule dauguma buvo laimėjęs komunistas. Rimtai dirbant,

tuos 12-15% buvo galima palenkti į kitą pusę...

Kl.: Sąjūdis nesuorganizavo tikros politinės partijos su aiškia politine programa ir organizacine struktūra visame krašte. Atrodo, kad šalia LDDP tikrai socialdemokratams turėjo plėtesnę struktūrą krašte. Kokios politinės partijos vyraus ateityje?

Ats.: Socialdemokratų partija neturi plataus organizuoto tinklo. Žmonės, norintieji socializmo, bet ne komunizmo, balsavo už juos (išrinko 8). Bet socialdemokratų partija turi tik 400 narių, kai tuo tarpu krikščionių demokratų - 9.000.

Manau, kad vadinamame "dešiniame" bloke užtektų daugiausia keturių partijų.

Krikščionys demokratams turi savo ideologinę liniją, politinę programą, struktūrinį tinklą krašte ir balsuotojų bloką. Tai partija arti centro (dabar Seime jų frakcija turi 10 atstovų).

Pačioje dešinėje yra dabartiniai Lietuvos liberalai, kurie vargu ar kada turės didesnę balsuotojų bloką. Bet jie turi savo aiškią politinę liniją ir neblogą intelektualinį potencialą. Lietuviškieji liberalai yra kitoki nei čia Kanadoje ar JAV-se. Jie yra už laisvos rinkos ekonomiką, iš viso prieš bet kuri valstybės kišimąsi, reguliavimą. /Tai klasikinis politinis liberalizmas. J.V.D./

Tarp liberalų ir krikščionių demokratų būtų Sąjūdžio persiorganizavusi politinė partija. Ji pasisakytų už tam tikrą kontrolę laisvos rinkos ekonomikos kai kuriose srityse, finansų politikoje, už realiai galimą įvykdyti sveikatos ir socialinės apsaugos planą, o ne popierinius dabartinius pažadus. Kai kur būtų liberalesnė, kai kur konservatiškesnė už dabartinius krikščionis demokratams, glaudžiai nesirištų su konfesinėmis ideologijomis. Taip pat skatintų individualią ir smulkių įmonių, verslininkų iniciatyvą. Partijos programa turės paaiškėti Sąjūdžio persiorganizavimo konferencijoje šį pavasarį.

Tautininkai jau turi politiniame gyvenime savo nišą, kaip tautinė-nacionalinė partija. Kol kas nežinau kokią politinės ekon-

mijos kryptį jie pasirinks. Nematyti, kad išsivysitų kitos stiprios partijos. Centristai, nuosaukieji, laisvės judėjimas rinkimuose pasirodė visai silpnai, plėtesnių struktūrų ir balsuotojų bloko neturi, o be to, žmonių pas save nepritrauks.

Kl.: Ar LDDP neskils, nes atrodo, kad yra Brazauskos grupė, tai lyg reformatoriai, ir "nomenklatūrininkai", buvę aktyvūs komunistų partijos nariai, turintieji biurokratijoje vadovaujančias vietas?

Ats.: Yra trys grupės. Brazauskos - vadinamųjų reformatorių, toliau - ortodoksų /kietos linijos/ ir liberalų grupės. Pastarieji yra jaunesnės kartos ir laisvesnių pažiūrų. Bet, kaip minėjau, jie visi labai vienas su kitu tarpusavyje susikabinę ir todėl skilimo artimiausiu laiku negalima tikėtis. Ne ideologija juos jungia. Juos jungia buvusios ir neužmirštos asmeninės pažintys, santykiai dirbant kartu sovietinėje nomenklatūroje ir komunistų partijos veikloje.

Kl.: O kaip dabartinė Seimo opozicija, ar bus vieninga?

Ats.: Po pasitarimų vienigumas pasiektas ir, atrodo, bus išlaikytas.

BALYS AUGINAS

UGNIS IR ŽODIS

Alegorija lietuviškam žodžiui

*SIŪBAVAI tarp vilties ir tamsos
Bet Nakties nugalėt negalėjai —
Tu buvai žiburys be šviesos,
Minties liepsną pavogė vėjai —*

*Trenkė žaibas — išsako ugnis —
Gimė žodžio, ugnies bičiulystė —
Nebebus jau žmogus kalinys —
Žodis moka liepsnagai pragysti! —*

*Ir gyveno lyg paukštis
Ugnis su žodžiu.
Skraidė žodžio mintis ir liepsnojo —
Ak, ugnele, nemirk, aš meldžiu —
Paklupdyki Naktį po kojom —
Tegul spindi degantis žodis! —*

Iš: "Varpas" nr. 27, 1992.

**DABAR perkelkite JAV ar Kanados dolerius į Lietuvą
čekiu ar pinigine perlaida**

Nordland Express perduoda pinigus - greitai ir saugiai - tiesiai gavėjui ir gauna iš jo perdavimo pakvitavimą. Perkėlimo mokestis - tik 4%,
plius \$15 už pristatymą.

	JAV dol.	Kan. dol.
Perkėlimo suma		
Perkėlimo mokestis - 4%		
Pristatymas	12.00.	15.00.
Viso		
Siuntėjas:	Gavėjas:	
.....		
.....		
.....		
Tel:	Tel:	

Išrašykite čekį ar pinigine perlaidą NORDLAND EXPRESS VARDU ir siųskite:
NORDLAND EXPRESS, 1650 Bloor St. West, Toronto, Ontario, M6P 4A8.
Daugiau informacijų gausite paskambinę tel: (416) 535-5000, FAX; (416) 535-5001.

Lufthansa.
Your most convenient way to Vilnius.

**Your Vilnius Connection
with Lufthansa**

34 weekly Non-stop flights from our five Canadian gateways (Vancouver, Calgary, Edmonton, Toronto and Montreal) to Frankfurt and Munich.

4 weekly Non-stop flights from Frankfurt to Vilnius (Monday, Wednesday, Friday, Sunday)

*For the best price ask your Travel Agent or Lufthansa.

**Lufthansa. The No. 1 Airline to
Central and Eastern Europe.**

Lufthansa Bendrovė siūlo 34 skrydžius kas savaitę iš Kanados į Vokietiją ir iš ten daugiau negu 250 atitinkamų skrydžių į 16 Centrinės ir Rytų Europos miestų. Priedo - naudingus pasikatinimo tarifus, malonų patarnavimą skrendantiems. Įsitikinsite, kodėl daugiau tarpvalstybinių keliautojų skrenda LUFTHANSA lėktuvais, negu kitų bendrovių į Centrinę ir Rytų Europą.

Lufthansa

Lufthansa is a participant in the Canadian Plus Mileage Program.

Hindusų šventykla Bhaktapur mieste, Nepalyje
Nuotr.: S.Daliaus

Per Nepalo Karalystę į Tibetą

Stasys Dalius
/ p a b a i g a /

Mes, kaip papratai, per visas šventyklas einame pro altorius, statulas, lipam aukštyn, leidžiamės žemyn laiptais ir pasidaro visos jos vienodos su viduje prieblanda, yakų sviesto lempų šviesomis ir savotišku kvapu, kuri skleidžia degdamos. Tibetietis vadovas irgi nedaug ką pasakydavo ir buvo sunku susigaudyti, kas sybarbu ir kas ne. Kiek mačiau ir girdėjau, beveik tuo pačiu laiku ir kitos ekskursijų grupės ateidavo, tad buvo galima palyginti kaip kitų grupių vadovai kalbėdavo ir aiškindavo angliškai. Beveik visi kalbėjo labai prastai angliškai ir mažas kalbos žinojimas sunkino jų darbą. Atrodo, kad tibetiečiai ar kiniečiai visai neturi pakankamai mokančių anglų kalbos vadovų, kurie pajęgtų gerai papasakoti apie lankomas šventyklas.

Praeidami dar slabtelėjome prie atskirame namelyje įsitaisiusią vienuolių virtuvę su dideliais katilais valgiui virti. Krosnyje degė stambios malkų pliauskos, skleisdamos karštį. Puode kažkas kunkuliavo, ji maiše vienuolis. Šalia virtuvės sandėliukyje prikrauta maišai miltų ir kitų produktų. Virtuvėje nesimatė daugiau vienuolių triušiančių prie karštos ugnies.

Kieman iš šventyklos išėjus, šunes vėl seka turistus, nes kai kurie jiems vis ką nors paduoda sukramtyti. Laiptų akmenys nuo vaikščiojimo nuslifuoti ir slidūs, grįžtant žemyn, reikėjo labai saugotis, kad nepaslystum. Aplink vienuolyną medžių miškas, kaip koks parkas.

Paskutinę dieną Tibeto sostinėje lankome dar Jokhang vienuolyną su jo visomis šventyklomis. Kiniečiai, užėmę Tibetą 1951 m., rado 20,000 veikiančių budistų vienuolynų. Kultūrinė revoliucija (1966-1976 m.) nušlavė vienuolynus ir šventyklas, palikdami tik 13 neuždarytų ir neišdraskytų. Kitus vienuolynus ir visus pastatus labai brutaliai ir žiauriai, tiesiog su dinamitu, susprogdino visiškai sunaikindami. Gi dabar, pasikeitus politiniams vėjams, atidarę duris turistams į Tibetą, vežioja ir rodo budistų vienuolynus kaip didžiausią krašto atrakciją. Tad ir mes per šią kelionę per Tibetą buvom vežiojami vien po vienuolynų šventyklas, kurias kiniečiai pradėjo globoti ir skubiai remontuoti, skiriant tam tikslui pinigų. O Lhasos mieste kiniečių komunistų įrengtas revoliucijos muziejus su visa padaryta Tibete pažanga, visai mums nebuvo parodytas. Matyti tenai rodytinų dalykų ne kažin kiek tėra, kad būtų verta turistus vedžioti.

Jokhang vienuolynas, kurį lankome, randasi Lhasos miesto viduryje vadinamajame senajame mieste. Tibeto senamiestis supa vienuolyną, jo siauros gatvės su baltais nudažytomis akmeniniais namais ir jis skirtingas nuo kiniečių pastatytų naujojo miesto. Senosios Lhasa centras yra Barkhor gatvė, apsupanti vienuolyną su įvairiom tibetiečių krautuvėlėm ir turgum aikštėje. Kiniečiai kelis kvartalus tų siaurų gatvelių ir dalį šventyklos nugriovė ir prieš šventyklą padarė medžiais apsodintą aikštę, iš kurios plati gatvė veda į naująją Lhasos miestą.

Jokhang vienuolyną lankydami ne į visas šventyklas galėjome patekti, nes vyko dideli remonto darbai. Jau vos įėjus į prieangį, kur degė daugybė lempų, buvo sukrautos storų apvalių rąstų krūvos naujoms kolonomos statyti. Darbininkai tašė ir skaptavo rąstus, ruošdamiesi pakeisti senas kolonas. Nežiūrint vykstančio remonto, daugybė tibetiečių ją lankė, nes ši šventykla yra labai gerbiama ir gausiai lankoma. Čia vienoje koplyčioje yra padėta budistų švenčiausia relikvija-seniausia Budos statula, kurią kiniečių princesė atsivežė iš Kinijos 1300 metų atgalios. Ji laikoma tokia šventa, kad raudonieji vandalai kultūrinės revoliucijos metu nedrįso jos paliesti. Dabar vos gali patekti prie šios statulos, kur daugybė tibetiečių - pilgrimų gula veidu ant grindų, atiduodami pagarbą.

Praėję pro visas šventyklos dalis, užlipome ant stogo terasos, kur keli paviljonai, dirbtuvės ir vienuolių gyvenamieji kambariai. Stogas ir šventyklos kuorai išpuosti varpais, figūromis, paukščiais ir slibiniais. Taipgi į apacią gražiai matėsi Barkhor bazaras-turgus, o į tolumą - puikus vaizdas į ant kalno išsiplėtusius Potala rūmus.

Lietuvoje

H.N.

● Lietuvos spaudoje vėl rašoma apie numatomą lito įvedimą. Tačiau praeities klaidos ir nesąžiningumai sunkiai paaiškinami ir dar sunkiau pataisomi, lito įvedimą jau yra per daug ilgai atidėję. Tinkamas momentas buvo praeities klaidos, nes Lietuvos Banko valdytojo V. Baldišiaus, nepajėgusio eiti savo pareigų, ilgai nebuvo įmanoma pašalinti dėl turimų rėmėjų net ir LDDP gretoje, o iš Tarptautinio Valiutos Fondo gauta paskola (23,1 milijonų JAV dolerių) lito stabilizavimui buvo kvailai padėta į JAV Federalinių Rezervų banką tik iš 3% palūkanų, nes už suteiktą kreditą Amerikai reikėjo mokėti 7% palūkanų. Taigi, užuot turėjusi naudą, Lietuva turėjo tūkstančius dolerių nuostolių. Susigriebta buvo per vėlai. Litai gi buvo atspausdinti prastos kokybės ir net su klaidomis... Žodžiu, tikra komedija, tiktai juoko mažai. LIETUVOS RYTAS rašo, kad Tarptautinis Valiutos Fondas suteiksias Lietuvai dar vieną kreditą (Tuo tarpu Estijos krona ir Latvijos latas laikosi tvirtai ir nuolatos stiprėja!)

● ELTA praneša, kad naujasis Lietuvos Radijo ir Televizijos valdybos generalinis sekretorius (nieko sau tarnybinis pavadinimas labai primena "tarybinių" laikų kilometrinius pareigūnų titulus!) Laimonas Tapinas pareiškė keičias Lietuvos televizijos struktūrą ir todėl atleisias maždaug 120 darbuotojų. Tačiau jie būsiai atleisti ne dėl politinių motyvų, kaip aiškinanti opozicija, bet dėl nepakankamo profesionalumo. Tačiau, arčiau pažvelgus į naujasias "reformas", matosi, kad atleidžiami kaip tik tie, kurie pasisakė už ne tą vienintelę partiją ir ne tą vienintelį prezidentinį kandidatą. Prieš ir po rinkimų Lietuvos televizija aiškiai rėmė LDDP ir Brazauską, ir pradėjo išmetinėti ir karpyti "nepageidaujamąs" ir per daug laisvo žodžio turinčias programas.

Iš šventyklos išėję į aikštę, tiesiai pakliuvome į bazaro judėjimą. Čia būdelse ir palapinėse sukrauta visos Tibeto gėrybės, suvenyrai, moterims papuošalai, sukami maldos malūnėliai. Visi vietinės gamybos ir neperbrangūs, bet vistiek reikia derėtis, nes užsiraspo dvigubai daugiau. Vaikščiodami ir žiūrinedami rinkomės kas patinka, derėjomės. Apsirūpinę suvenyrais, pavakare grįžome į viešbutį. Vakare tvarkomės savo lagaminais kelionei atgal į Nepalą. Jau nevažiuosime kalnų keliais, bet virš Himalajų kalnų pakilę, skrisime kiniečių lėktuvu.

Aplink Lhasa miestą yra ir daugiau šventyklų, kurių mums neparodė. Viena iš jų Palalubu, žemėlapyje pažymėta, turistams rekomenduojama joje sustoti. Ji randasi kiek žemiau Potala rūmų. Taipgi yra ir mahometonų šventykla, nes Lhasa mieste gyvena apie 1000 šeimų to tikėjimo. Nenuvežė ir į Lhasos kilimų dirbtuvės, nes buvome kituose miestuose matę jų bent kelias.

Paskutinį rytą Lhasa mieste turim anksti keltis 4:30 val., kad suspėtume laiku nuvažiuoti į aerouostą. Nors ir geras asfaltuotas kelias, bet užtrunka virš valandos, kol ji švintant pasiekiamo. Mažas kiemas prisigrūdęs autobusų ir kitų važmenų, vos prasispraudžiame iki durų, kad galėtume sunėsti lagaminus. O viduje, laukiamojoje salėje dar blogiau: vietos nedaug, o masė žmonių su lagaminais suėję tiesiog lipa vienas kitam ant kulnų. Užtrunka ilgai, kol priėmė lagaminus, pirma patikrinę elektronine mašina, paskui pakrovę į sunkvežimius vežti prie lėktuvo.

Vėl netvarkingoje eilėje teko grūstis, kol patikrino pasus ir visas, tada gavome į lėktuvą sesti bilietėlius ir mus suleido į kitą salę. Prieš tai dar reikėjo užpildyti blanką, kiek išsivežame neišleidę svetimos valiutos. Tuos pareiškimus pasiėmė, bet pinigų netikrino ir nereikėjo parodyti kiek daug dar turime.

Atsidūrę toje salėje pradėjome dairytis, kur galėtume išleisti likusius Kinijos pinigus. Buvo tik nedidelis bufetas su tuščiomis lentynomis, kur gali nusipirkti tik gazuoto vandens ir mažuose pakeliuose sausainių, tai ir viskas. Pirkome to vandens ir sausainius, ne visi spėdami išleisti likusius pinigus. Vienu žodžiu, aerouosto patarnavimas labai prastas, nėra ko pirkti, neužtenka suolų laukiantiems atsisėsti, o jau tualetų nereikia ir klausti, kur yra, pagal kvapą ji susirandi...

Po ilgo laukimo buvo atrakintos durys į kiemą, kur kareiviai rikiavo eilute ir po vieną leido lipti į sunkvežimį, kuris vežė prie lėktuvo. Pakilimo takas yra prie upės, kur mus išlaipino prie keturmotorinio sprausminio su kiniečių ženklais, lėktuvo. Jis ir buvo vienintelis visame aerouoste. Lėktuvas jau nenaujas, gerokai apnešiotas ir iš lauko, ir viduje, galvoje ar jis pajęgs pernešti

● Lietuvos valstybinė de-rybų su Rusija delegacija yra papildyta šiais asmenimis: E. Jurašiūnu, R. Ozolu ir V.Vadopalu. Konsultantu pakviestas, kaip rašo KAUNO DIENA, buvęs tos delegacijos vadovas Česlovas Stankevičius.

● Š.m. balandžio mėn. 15 d. Lietuvos Seime buvo nubalsuota (60 LDDP narių už, 46 Seimo nariai prieš) paleisti Vilniaus miesto tarybą. Tą pačią dieną buvo svarstomas Vyriausios Rinkimų komisijos sprendimas nutraukti trijų Tėvynės Santaros narių - R. Hofer-tienės, J. Janonio ir A. Eigirdo - įgaliojimus ir jų vieton pasodinti tris LDDP partijos kandidatus, nes rinkimai, kaip tvirtina LDDP buvę neteisėti. Jų balsavimo pultai buvo išjungti, bet jie patys iš Seimo nepasisalino, nes buvo pranešta, jog šiuo klausimu turės galutinai pasisakyti Konstitucinis Teismas. Tik jo sprendimo būsia paklaudyta.

● Patvirtinti Seimo komiteto pirmininkų pavaduotojai: Nacionalinio (Valstybinio saugumo - V. Petkevičius (tas pats buvęs stribas!) ir A. Ivaškevičius; Savivaldybių komiteto - P. Papovas; Sveikatos - socialinių reikalų ir darbo - V. Andriukaitis; Valstybės ir Teisės - J. Bernatoniš, Mokslo ir kultūros - V. Liutikas.

Jie visi, išskyrus V. Andriukaitį, yra LDDP partijos nariai. Ypač stebėtinas tokio negatyvaus asmens kaip Vyta. Petkevičiaus paskyrimas tokion svarbion komisijon.

● Penkios Tėvynės Santaros frakcijos konstatavo, kaip rašo LIETUVOS RYTAS, kad gyvybiniai žmonių interesai, jų konstitucinės laisvės ir sunkiai iškovota demokratija esanti pavojuje. Nurodoma, kad pragyvenimo ir gamybos lygis esąs smukęs, vyksta skandalingi politinio susidorojimo veiksmai, varžoma žodžio laisvė, atleidinėjami valstybinės televizijos žurnalistai, likviduojami nepriklausomi informacijos kanalai, persekiojami specialistai, įgyvendinė reformas, perženijama Konstitucija ir keičiama LDDP naudai, po pusmečio, Sei-

mo sudėtis.

● Š.m. balandžio mėn. 14 d. į Didžiąją Britaniją atskrido specialiu didesniu, prezidentui skirtu lėktuvu Lietuvos Respublikos prez. A. Brazauskas. Londone jis susitiko su D. Britanijos min. pirm. J. Major'u ir verslininkais bei pramonininkais. Pokalbiuose A. Brazauskas esą pareiškęs, kad Lietuvos durys esančios atviros užsienio kapitalui. Tvirtinimas, iš tiesų gana klaidinantis, nes norintiems investuoti užsieniečiams dabartinis režimas numatęs gana daug kliūčių. Išgyti nuosavybę arba žemę, pagal dabartinius nuostatus, neturintiems Lietuvos pilietybės, beveik neįmanoma. Anot Brazausko, nežiūrint ekonominio nuosmūkio, Lietuva gali užsienio partneriams pasiūlyti aukštos kokybės prekių. Ir esą, nenorėdamas kritikuoti buvusių vyriausybių dėl investavimo politikos, jis užtikrino, jog dabartinė valdžia sudarysianti dar geresnes sąlygas užsienio kapitalui (?).

Naujasis Lietuvos Banko valdybos pirm. R. Visoka-vičius, lydėjęs prezidentą, pasakė, jog tikimasi "efektyvių poslinkių" su Anglijos banku, kuris sutikęs priimti mokyti lietuvius banko valdininkus Anglijoje.

Prezidentas su visa svita, kurią sudarė tikrai valdiškieji pareigūnai ir repoteriai (kitų laikraščių repoteriai nebuvo išleisti, nors lėktuvas skrido apytūstis), grįžo į Vilnių balandžio mėn. 16 d.

BANKAS NEPAISO KLIENTŲ INTERESŲ

Laiškas redakcijai:

Kovo 18d.nuėjau į Lietuvos valstybinį banką pasikeisti Kanados dolerių į talonus, tačiau virš valiutinio langelio buvo užrašas "Keičiami tik USA doleriai ir markės". Kasininkė negalėjo pasakyti, kada bus keičiami Kanados doleriai.

Nenusimanau bankų veikloje, tačiau man atrodo, jog valstybinis bankas privalo visada keisti įvairią valiutą. Juk be mūsų poreikių yra gi turistų, biznierių, kurie pasiūlys ir kitokios valiutos. Bankas turi būti suinteresuotas operacijomis, iš kurių gali turėti pelno.

Kitas klausimas - dėl daugelio besikuriančių bankų. Ar jie turi koki nors garantą indėlininkams? Būnant JAV teko girdėti, jog toks garantas ten 100000 dolerių. Be to, ten imant paskolą, nustatyta imti iki 20-25 proc. palūkanų. Opas mus įsisteigę nauji bankai siūlo padėti pas juos pinigus ir žada mokėti iki 100 proc. palūkanų/dedant vietinius pinigus-talonus/. Apie garantą neužsimena. Tad kiek procentų jie privalės imti iš skolininkų, kad jiems dar liktų pelno? Ar tai nėra viliojanti piniginė apgaulė? G.S.

iš "Lietuvos Rytas"

per Himalajų kalnus, nes visgi susėdome apie 200 žmonių. Visiems ištvirtinus sėdynėse, lėktuvas pradėjo judėti 11 val. su valandos pavėlavimu. Triukšmingai kaukiant motorams, lėktuvas pasišokėdamas riedėjo pakilimo taku ir sunkiai atsiplėšė nuo žemės. Vos pakilus ir kalnų keteros pasitiko, atrodė, kad gali užkliudyti, taip žemai kalnai pro lėktuvo apacią praslinko. Tačiau lėktuvas pakilo aukščiau ir dabar atsivėrė kalnai visu savo grožiu, rodydami snieguotas keteras. Galėjome aiškiai matyti kalnų viršūnes, upių slėnius ir vingiuojantį kelią, kuriuo atvažiuojame į Lhasą. Atpažinome ir tą ežerą, kurio pakrantėmis vingiuojame.

Vos pakliuvus į orą, tučtuojau patarnautojos pradėjo nešti dėžutėse paruoštą maistą ir priedo dar visiems išdalino po dailų kelinės krepšį. Čia kiniečiai labai pasistengė tuo patarnavimu padaryti gerą įspūdį, nes tik dvi valandos skridimo, o duoda valgyti ir dovanų visiems.

Toliau skrendant, kalnus uždengė debesys, išnyko pliki snieguoti kalnai ir protarpiais pradėjo matytis jau žalumai pasipuošę. Persiritom į Nepalo pusę. Kelionė per kalnus praėjo be sutrikimų, oro duobių ar purtymų, užtruko tik dvi valandos ir saugiai nusileidome Kathmandu aerouoste. Kol mes praėjom per muitinės formalumus, kiniečių lėktuvas išskrido tuojau atgal į Tibetą, o mes kiek lukterėję kitu lėktuvu skridom į Bangkok. Ten turėjome vieną dieną poilsui prieš ilgą skridimą atgal į Torontą. Mūsų grupė kartu keliavusi čia irgi pradėjo skirstytis, trys pasiliko ilgesniam laikui Tailandė, o likę 5 asmenys tęsėme kelionę atgal.

Vienas kelionės į Tibetą nepatogumas, tai labai ilgas ir nuobodus skridimas, kuris kad ir kaip gerai aptarnaujamas Tailando lėktuve, vistiek prailgsta. Mat, kai anksčiau porą kartų esu skridęs į Bangkoką, bet netiesiai, lankydamas kitas vietas, tad nesusidarydavo tokie dideli atstumai, tekdavo trumpesnę laiką sėdėti lėktuve. Gi dabar, grįžtant iš Bangkok, pirmas sustojimas buvo jau ne Japonijoje, bet Taivan Formozos saloje, valdomos tautinės Kinijos, o kitas - po ilgo skridimo Seattle, JAV, ir tik po to pasiekėme Torontą, išbuvę ore vėl 22 valandas ir padarę 11,004 mylias arba 17,712 kilometrų.

Taigi, nevieną tokia ilga kelionė gali baiginti, nes ten ir atgal tenka padaryti 22,000 mylių, bet nėra kitos išeities, jeigu nori pamatyti Tibetą, turi susitaisyti su ta mintimi, kad reikės labai ilgai sėdėti lėktuve. Tačiau grįžus iš kelionės bus malonu prisiminti, kad nežiūrint visų nepatogumų ir sunkumų, pajėgi pamatyti mažai vakariečiams žinoma, dar tik dabar pradėtą lankyti Himalajų kalnų viršūnėje glūdintį paslaptingąjį Tibetą.

1992 m. rugsėjo mėn.

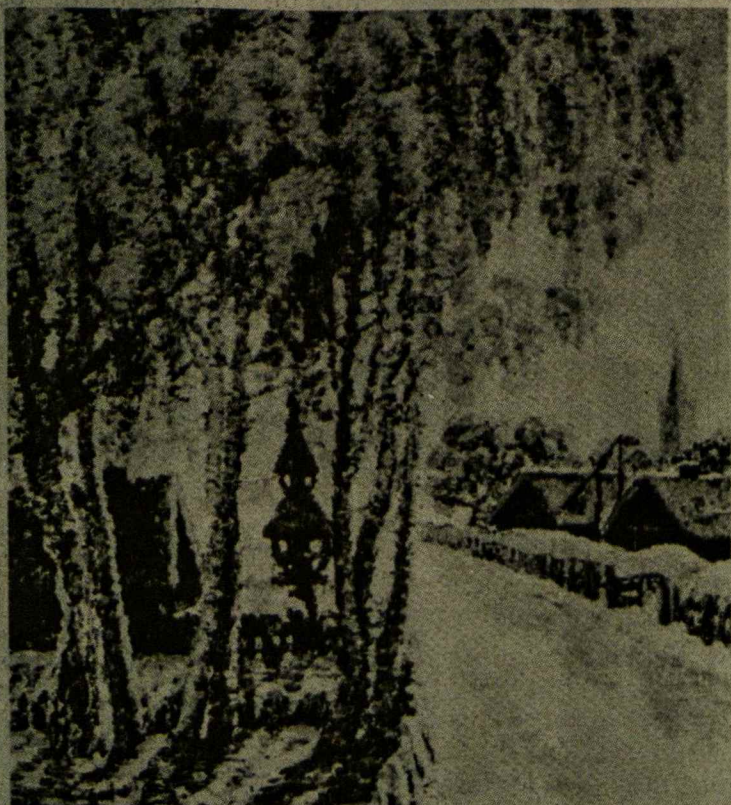
● Valdančioji LDDP partija vis dar nenutarė kiek pavaduotojų turės naujasis partijos pirmininkas (jis yra taip pat ir dabartinis min. pirm.) A. Šleževičius. LIETUVOS RYTO reporterė rašo, kad pasikalbėjimus minimos dvi galimybės. Pirmoji numato keturis pavaduotojus: G. Kirki-lą, V. Geržoną, V. Berio-zovą ir J. Karosą. Antroji siūlo, be šių keturių, dar pridėti bent penkis kitus pavaduotojus: S. Burbienę, V. Vėlikonį, A. Gričių, N. Germaną ir L. Linkevičių. Galutiną sprendimą tars netrukus įvyksiantis LDDP partijos suvažiavimas. Suvažiavimą žada atidaryti pats Lietuvos prezidentas ir buvęs tos partijos vadovas A. Brazauskas.

● Š.m. balandžio 14 d. pagaliau pajudėjo iš Klai-pėdos į Kaliningrado sritį pirmasis geležinkelio transportas, gabenas Rusijos karinio Baltijos laivyno 3-čios divizijos kareivius ir daiktus. Anot rusų, transportas išvykęs pagal ankščiau numatytą tvarkaraštį (kažkodėl tebevertojamas barbarizmas "grafiką").

● Lietuvos bankuose JAV doleris buvo balandžio mėn. viduryje superkamas už daugiausia 511 talonų, parduodamas už 522 talonus. Kanados doleris superkamas už daugiausia 390 tal., parduodamas už 416 talonų.

/ tęsinys 5 psl...../

G.S.

Atsiųsta paminėti:

VARPAS, Nr.27, 1992 m. Varpininkų Filisterių D-jos leidžiamas žurnalas. Redaguoja Antanas Kučys, 1448 Star Lane, Lemont, IL 60439, USA. Žurnalas įsteigtas 1889 m. 208 psl. Kaina 5 dol.

Šiame numeryje rašo: Balys Auginas, Vyt.Bildušas, P.Drevinis, A.Gabalienė, K.Grigaitytė-Graudienė, Alg.Gustaitis, V.Jankauskas, dr.K. Karvelis, A.Kučys, J.Meškauskas, A.Morozovas, E.Pakalniškytė, N.Pliūraitė-Andrejevienė, prof.A.Vasiliauskas, dr.V.Vyčinas ir B.Zinkevičiūtė. Viršelyje-dail. Adomo Varno "Rytmečio šarma".

(Iš: VARPAS, Nr. 27.)

LIETUVIŠKOS KNYGOS OKUPANTŲ LAUŽUOSE

Ištraukos: Dr. Kazys Karvelis

... Atgavus nepriklausomybę, iki 1940 metų Lietuva išleisdavo kasmet apie 1000 tomų knygų, turinčių apie 100,000 puslapių. Išleisdavo apie 150 periodinių leidinių.

Lietuvoje

/tęsinys/
● Kaip praneša Lietuvos spauda, visoje Lietuvoje baigėsi gripo epidemija, užtrukusi apie tris savaites. Daugiausia gripu sergančių užregistruota Panevėžio mieste (beveik 6% gyventojų), visai epidemijos nebuvo Klaipėdoje. Vilniuje sirgo apie 4% gyventojų, Kaune - 3,5%. Manoma, kad bent 10% persirgo gripu, nesikreipę į gydymo įstaigas. Šių metų gripas buvęs švelnesnis negu praeitųjų.

● Baltijos Tyrimų įstaiga paskelbė atsakymus į klausimą: "Ar Amerika yra sąžiningas ar nesąžiningas prekybos partneris?" Amerika labiausiai pasitiki Lietuva, nes 55% pasisakė teigiamai. Labiausiai Amerika nepasitiki Armėnija - tik apie 18% pasisakė teigiamai. Estijoje 42% mano, kad Amerika sąžininga partnerė, o Latvijoje tik 25%.

● Lietuvoje įregistruota pirmoji komercinės televizijos stotis BALTIJA-TV. Jos programa kol kas matys tik Vilniaus krašto gyventojai, bet ateityje ir visa Lietuva.

● Lietuvos spaudoje rašoma, kad netoli Šiaulių miesto esantis Kryžių kalnas buvo dviejų šiauliečių jaunuolių (15 ir 17 metų amžiaus) apipelstas. Nemažas kiekis žalvarinių ir varinių kryžių buvo nupjauti arba nulaužti, nutempti ir krūmus ir tenai sulaužyti į smulkesnius gabalus. Lietuvoje, kaip žinia, siaučia įvairaus metalo vagystės. Nesidrovima apipelsti net kapines ir tokias vietas, kaip Kryžių kalnas. Pavogta ir suldyta nemažai vertingų skulptūrų. Tai

meto barbarizmo nusikaltimai, kurių pirmojoje nepriklausomoje Lietuvoje nebūdavo.

● Visiškai nesuprantama, kodėl taip labai sušlubavo LIETUVOS AIDO siuntinėjimas užsienin. Siunčiami keli numeriai viename voke, bet vistik labai pavėluotai. LIETUVOS RYTAS, kuris turi tik apie 100 prenumeratorių užsienyje, siuntinėjamas ne tik po vieną numerį voke, bet žymiai geriau. LIETUVOS AIDAS turi užsienyje apie 500 prenumeratorių, bet greitai jų neteks, jei taip blogai aptarnaus savo skaitytojus. Nesuprantamai aukšta abiejų dienraščių prenumerata. Negi norima tiksliai pasipelnyti užsienio skaitytojų sąskaita?

● Šimet Šv. Velykos Lietuvoje buvo švenčiamos, laukiant atvykstančio popiežiaus Jono Pauliaus II. Rugsėjo 7 d. popiežius Jonas Paulius II nusileis Šiaulių aerodrome. Jis laiks Mišias prie Kryžių kalno, Vilniaus arkikatedroje prie Šv. Kazimiero karsto, prie Aušros Vartų, Vingio parke, Kaune ir Šiluvoje.

● Lietuvoje, kaip rašo spauda, yra apie 100,000 oficialiai nedirbančių žmonių. Iš jų 29,000 yra užsiregistravę kaip bedarbiai. Praeitaisiais metais tuo pačiu laiku buvo užsiregistravę 2000 bedarbių mažiau.

● Nuo š.m. balandžio mėn. 5 d. suteiktos vienos sąlygos prekiauti naftos produktais ir privačioms firmoms. Leidus laisvai prekiauti šiais produktais, manoma, jų kainos šiek tiek pakils, bet vis dar bus žemesnės negu Latvijoje ir Estijoje.

Aukštosiose mokyklose kasmet mokėsi apie 4000 studentų, gimnazijose apie 15,000 moksleivių, o pradžios mokyklose apie 300,000 jaunuolių.

1940 metų birželio 15 d. Lietuvą okupavo Sovietų Sąjunga, ir tuojau viskas buvo pradėta tempti ant komunistinio kūrpalio. Jie ėmėsi vandališkai, pagal savo ideologinius reikalavimus, naikinti beveik visą lietuvišką spaudą, siekdami viduramžiškais metodais apsaugoti Lietuvos žmonių samonę nuo "idėjiškai žalingos" literatūros. Kas taučiška, kas katalikiška, kas antirusiška, antibolševikiška - viskas turėjo būti išmesta arba panaudota popieriui. Toks pat likimas spaudos, buvusios ministerių bibliotekose leidyklų sandėliuose, knygynuose ir gyventojų bei dvarų sukaupose bibliotekose. Štai penktąją okupacijos dieną švietimo ministras A. Venclova jau išleido aplinkraštį, kuriame buvo įsakymai, vadovaujantis ideologiniais sumetimais, visiems ministerijos įstaigų tarnautojams pašalinti A. Smetonos raštus, jo knygas "Pasakyta parašyta", "Didžiosios mintys", I. Kisino, A. Saulaicio, K. Binkio, K. Masiliūno darbus apie A. Smetoną ir jo rašinius, taip pat visas knygas, išleistas iki birželio 17 d., kuriose rašoma apie A. Smetoną bei jo darbus. Po mėnesio švietimo ministerijos generalinis sekretorius J. Žlugžda pareikalavo iš apyvartos išimti knygas, kurių turinys "nesiderina su Sovietų socialistinės Lietuvos kūrybos dvasia". Liepos 25 d. ministerijos Kultūros reikalų departamentas viešųjų bibliotekų vedėjams įsakė patikrinti fondus ir pašalinti leidinius, kuriuose rašoma apie SSSR santvarką, komunizmą ar Markso-Lenino-Stalino mokslą. Abejotino turinio knygų sąrašus reikėjo siųsti į ministeriją patikrinti, o išimtas knygas laikyti drauziamų knygų skyriuje ir niekam neįsivadinti.

Bibliotekininkai į šį įsakymą įvairiai reaguavo: vieni išdavinėjo pažįstamiems ir taip jas gelbėjo, o kiti šventai vykdė nurodymus. Kažkas matyt jautė, kad įsakymai nėra šventai vykdomi ir Sūaugusiųjų švietimo valdybos viršininkas J. Geniušas spalio 24 d. pakartotinai išpėjo, kad visos antikomunistinio turinio, religinės ir abejotinos, turi būti išimtos iš apyvartos ir laikomos archyve.

Ideologiniam valymui nebuvo galo. Valomos buvo ne tik lentynos, bet ir tarnautojai, kadangi spauda buvo skaitoma labai svarbiu ideologiniu įrankiu komunizmui propaguoti. Bibliotekininkų darbui buvo ieškoma "švariausių" komunistų. Gailla, kad prieš pat Lietuvos okupaciją Lietuvos Komunistų Partijoje (LKP) tebuvo vos nepilni 700 narių. 75% žydų, kiti - Lietuvos rusai ir kitų tautybių. To meto komunistų eilės nepasizymėjo dideliu intelektu, nors politiškai ir labai buvo patikimos. Vis vien daug jų buvo paskirti bibliotekininkais, ir spaudos valymą jie atliko pasigėrėtinai - jei ne iš meilės komunizmui, tai bent iš baimės.

Pradėjus vežti spaudą, knygas ir kitokius meno kūrinius iš viešųjų bibliotekų, uždraustų draugijų ir organizacijų, iš Lietuvos pasitraukusių arba besislapstančių asmenų kultūrinės vertybės, jų buvo sukeltas toks milžiniškas judėjimas, kad laikinai buvo viskas sustabdyta ir įsteigta Vilniaus bei Kauno sričių komisijos be savininkų likusiem stambiais rinkiniams išaiškinti ir globoti. Greit buvo sudaryta ir nauja Kultūros paminklų apsaugos įstaiga, vadovaujama V.K. Jonyno, kuri rūpinosi dvaruose likusiomis vertybėmis. Šalia to dar buvo įkurta ir L. Giros vadovaujama knygų atrinkimo komisija.

Kultūros paminklų apsaugos įstaiga apėmė apie 1200 Lietuvos dvarų. Daugelyje jų rasta vertingų kultūros paminklų, o tarp jų ir 70 bibliotekų. Jų ir vienuolynų bibliotekų turtas buvo bandyta suregistruoti ir pergabenti į viešąsias bei mokslines valstybines bibliotekas, o nesant galimybės, registruotas turtas buvo paliktas dvarų prižiūrėtojų žinioje. Daug vertingų senųjų knygų ir kitų meno kūrinių buvo rasta Renavos dvare. Deja, jų neteko perimti, kadangi dvare stovientieji raudonarmiečiai senų knygų odinius viršelius naudojo buitiniams reikalsams.

Taip iki 1940 metų pabaigos į Vilniaus miesto bibliotekas buvo sugabenta virš 180,000, į Šiaulių valstybinę biblioteką apie 30,000 knygų.

Ištvirtinus komunistinei valdžiai Lietuvoje spaudos valymas buvo dar sustiprintas, įsteigiant Glavlitą (Vyriausioji literatūros ir leidyklų valdyba, įkurta 1940 metais rugsėjo mėn.). Šios valdybos žmonės jau turėjo būti Mask-

voje patvirtinti. Taip iki 1941 m. kovo mėn. iš bibliotekų buvo atleisti 109 žmonės. Iš 187 naujai paskirtųjų į bibliotekas darbuotojų, 140 turėjo partijos ar komjaunimo rekomendacijas. Glavlitas pradėjo vykdyti spaudos valymus daug sistematingiau. 1941 m. kovo 24 d. buvo išleistas įsakymas Nr. 1, kuris nurodė, kad iš apyvartos turi būti išimta 47 knygų. Taipgi buvo nurodyta, kad pašalinti draudžiamas knygas gali tik cenzūros darbuotojai, padant LKP apskričių ir miestų komitetų atstovams. Tai teisė buvo suteikta ir Raudonosios armijos Vidaus reikalų komisariatui, švietimo liaudies komisariatui bei kitoms politinėms valdyboms. Čia pat buvo nurodyta ir "Kenksmingai" literatūrai iš viešo naudojimo pašalinti tvarka:

"Pašalinta literatūra turi būti sunaikinta akto surašymo ir naikinamųjų knygų aprašymo vietoje. Naikinimas atliekamas smulkiai supjaustant ir utilizuojant, jeigu tam yra galimybių, arba sudeginant". Remiantis šiuo cinišku įsakymu, 1941 m. balandžio 3 d. buvo sunaikinta 120 knygų, daugumoje partijos nemalonėn patekusių autorių. Balandžio 4 d. paskelbta sunaikinti 223 knygos (V. Čepinsko, F. Daugio, S. Ylos, J. Mačernio, J. Pilyponio, K. Paltaro, S.Šalkauskio, J.J. Petruičio ir kt.). Gegužės 26 d. buvo pasmerkti sunaikinti 133 rusų kalba, daugiausia Parvyžiaus ir Berlyno leidyklose išleisti, įvairių autorių veikalai.

Glavlito igaliojiniai, vadovaudamiesi sąrašais ir "klasi-ne nuojauta", iki 1940 m. gegužės mėnesio pabaigos patikrino 71 biblioteką ir 52 knygynus. Buvo peržiūrėta 123,000 knygų, iš kurių atrinkta 26,976. Vilniuje ir Panevėžyje iš apyvartos išimta 30,000 knygų. Cenzoriai ir jiems talkinę partiniai darbuotojai pašalino A. Baranausko M. Valančiaus, Maironio, B. Sruogos, Lazdynų Pelėdos, J. Paukštelio, Šatrijos Raganos, A. Ostrovskio, A. Čechovo, H. Ibseno, Č. Dikensio, Ž. Verno, F. Šilerio bei kitų knygas ir 1920-1940 m. periodiką. Tai sukėlė didžiulį visuomenės ir bibliotekininkų pasipiktinimą. Šiaulių viešosios valstybinės bibliotekos darbuotoja Ona Lukauskaitė laiškuose K. Preikšui, J. Paleckiiui, V. Krėvei, A. Venclovai ir K. Koršakui rašė: "Išimtų knygų tarpe yra nepriklausomos Lietuvos periodika - be galo brangi istorinė medžiaga; visi vadovėliai, kuriuose paminėtos kovos su bolševikais - reiškia, bemaž visi, visos knygos su tautininkų portretais - jų tarpe Vytauto Didžiojo albumas, visa anks-tyvoji komunistinė literatūra - Angarietis, Kapsukas, Bucharinas - visa tai šiandien jau bibliografinės retenybės; Lietuvos Reikalų komisarijate Voroneže 1918 m. leidiniai, visos maldaknygės bei tikybinio turinio knygos; jų tarpe visos maldaknygės, slapta knygnešių atgabentos arba Muravjovo laikais rusų raidėmis spausdintos. Išimtas K. Griniaus jubiliejinis "Varpas" ir paliekama Muravjovo panegiriska biografija. Išimami "Kultūros" komplektai ir paliekama "Caratvujuščij dom Romanovych". Išimami Roemerio, Šalkauskio ir kitų mokslininkų veikalai". Taip galvojančių buvo daugiau, tačiau išdrįsusių raštu prieštarauti greičiausiai buvo tik viena Lukauskaitė, kurios raštas ir šiandien yra byloje. Jei Lukauskaitės skundas buvo retenybė, tai ne mažesnė retenybė buvo ir K. Preikšo specialus aplinkraštis (1941 m. gegužės 14), trandantis per daug uolius veikėjus: "Kai kurie LKP apskričių ir miestų komitetai, pradėję išėmimo iš bibliotekų ir knygynų politiškai kenksmingos literatūros darbą, daro stambias klaidas, išimdami ir naikindami Vakarų Europos, rusų ir lietuvių klasikų veikalus. Apskričių ir miestų komitetams buvo nurodyta: politiškai kenksmingos literatūros išėmimą vykdyti tik su Glavlito sutikimu".

1941 m. gegužės 28 d. LKP CK biuras rado, kad knygų valymas nepatenkinamas ir pareikalavo, kad iki 1941 m. birželio 10 dienos būtų baigta tikrinti knygas visose bibliotekose, įskaitant dar nepatikrintas Rokiskio, Švenčionių, Šakių, Biržų ir Kretingos bibliotekas.

TSRS-Vokietijos karo išvakarėse, 1941 m. birželio 21 d. Glavlitas painformavo LKP CK, kad ši įstaiga patikrino visų apskričių ir miestų bibliotekas ir knygynus - viso 27 knygų fondus su bendru skaičiumi 245,064 knygomis. Išimtos 18542 knygos. Sunaiknta 45,515 kilogramų spausdintos produkcijos" - rašoma rašte. Remdamasi šiuo raštu "Naujoji Lietuva" 1942 m. kovo 15 d. paskelbė, kad "bolševikai sunaikino 45,000 lietuviškų knygų".

43-sios Š. AMERIKOS LIETUVIŲ SPORTO ŽAIDYNĖS NEW YORKE

Kaip jau buvo ankščiau pranešta, 43-sias Š. A. Lietuviių Sporto Žaidynes vykdo New Yorko Lietuviių Atletų Klubas, 1993 m. gegužės 29-31 d.d., New Yorke. Šios Žaidynės dedikuojamos paminėti New Yorko Lietuviių Atletų Klubu 90-ties metų gyvavimo sukaktį.

Pagal preliminarinės registracijos davinius, 43-se Žaidynėse bus vykdomos šios sporto šakos: krepšinis, tinklinis, lauko tenisas, stalo tenisas ir šachmatai. Ankščiau planuotos plaukimo varžybos nebus vykdomos dėl nepakankamo susidomėjimo.

Krepšinis vyks šiose klasėse: vyrų A, vyrų B, moterų, jaunių A (1974 m. gimimo ir jaunesnių) ir jaunių B (1976 m. gim. ir jaunesnių). Vyrų A ir B krepšinio varžybos vyks šeštadienį, sekmadienį ir pirmadienį. Visų kitų klasių krepšinis bus vykdomas tik šeštadienį ir sekmadienį. Krepšinio varžybų vadovas - Patrick Torney (718)-465-8047.

Tinklinis vyks tik vyrų ir moterų klasėse, šeštadienį ir sekmadienį. Tinklinio varžybų vadovas - Vytautas Papartis (718)-847-1937.

Lauko teniso pirmenybių programa: Vienetai - vyrų A, vyrų B, vyrų 35-44 m., vyrų 45-54 m., vyrų 55-64 m., vyrų 65 m. ir vyresnių, Jaunių 18 m. ir jaunesnių, moterų (neriboto amžiaus), moterų 35 m. ir vyresnių, mergaičių 18 m. ir jaunesnių. Dvejetai - vyrų, moterų ir mišrus. Klasifikacija - pagal žaidėjo amžių 1993 m. gegužės 29 d.

Lauko teniso varžybos vyks šeštadienį nuo 8:00 AM ir sekmadienį nuo 9:00 AM, New York Institute of Technology, Old Westbury Campus, Old Westbury, N.Y. Lauko teniso varžybų vadovas - Algimantas Kezys (718)-229-9134.

Šachmatai vyks Kultūros Židinyje, 361 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. Tel. (718)-827-9645. Programoje - 5-kių ratų turnyras šveicarų sistema. Trys ratai šeštadienį ir du sekmadienį. Laiko riba - 90 min. "Sudden Death". Pirmo rato pradžia - šeštadienį 9:30 AM, registracija nuo 8:30 AM. Laimėtojai tenka Dr. Algirdo Nasvyčio Atminimo Pereinamoji Taurė, įsteigta 1982 m. 1992 m. laimėtojas - Juozas Chrolavičius. Bus ir piniginės premijos. Šachmatų varžybų vadovas - Edvardas Staknys (718)-523-8517.

Stalo teniso varžybos vyks šeštadienį (jei reiks ir sekmadienį), Kultūros Židinyje. Pradžiai 9:00 AM. Provizorinė programa - individualinės vienetų ir dvejetų rungtys - vyrų (neriboto amžiaus), vyrų senjorų (50 m. ir vyresnių), moterų (neriboto amžiaus), jaunių ir mergaičių (18 m. ir jaunių) klasėse. Galutinė programa bus nustatyta po dalyvių registracijos. Stalo teniso varžybų vadovas - Rimas Ignaitis (718)-296-2890.

Dalyvių registracija: krepšinio ir tinklinio - privalo būti atlikta iki gegužės 8 d. imtinai, o lauko teniso, stalo teniso ir šachmatų - iki gegužės 22 d. imtinai, pas Žaidynių Organizacinio Komiteto pirmininką Praną Gvildį, šiuo adresu: Pranas Gvildys, 93 Wheeling Ave., Staten Island, NY 10309. Tel. (718)-356-7871 namų; (201)-804-2037 darbo. Fax: (201)-804-2060.

Visi Žaidynių dalyviai, tiek klubai tiek ir individai privalo būti atlikę 1993 m. metinę ŠALFAS-gos narių registraciją savo sporto apygardose ar Centro Valdyboje.

Po galutinės krepšinio ir tinklinio varžybų dalyvių registracijos, gegužės 8 d., Žaidynių vykdytojai praneš tvarkaraščius, sales ir kitas vėliausias informacijas.

Žaidynių paruošimą ir vykdymą atlieka organizacinis, pirm. Pranas Gvildys ir varžybinis, pirm. Algis Jankauskas (718)-849-2260, komitetai.

toronto

JAUNIMAS PARĖMĖ LIETUVOS NAŠLAČIUS

Kanados Lietuvių Jaunimo Sąjunga šių metų pavašarį išsiuntė velykinių dovanėlių Lietuvos našlaičiams už \$300. Dovanėlės išdalintos Žemaitijos (Kuršėnų) našlaičiams per Iną Balsytę, kuri šiuo metu dirba Vilniuje.

Pinigai buvo surinkti per jaunimo pobūvį LOKIO svetainėje, prieš Naujus Metus.

Geras pavyzdys, kaip jaunimas, savęs neapsunkindamas, gali prisidėti prie prasmingos paramos dar jaunesniems už save Lietuvoje, ypačingai jį įvertinantiems našlaičiams. Kiti KLJS-gos skyrė galėtų sekti torontiečių pavyzdžiu.

• SKAUTŲ MUGĖ

ŠIRVINTOS -NEMUNO" skautų tūntai surengė linksmą tradicinę Kaziuko Mugę, kurią atsilankė daug svečių ir ypač nudžiugino gausūs būrys mažųjų lietuviukų.

Vaidzinga ir įdomi loterija, rankų danieliai, lietuviškų tradicinių valgių stalai ir saldumynai džiugino mažus ir didelius.

Pavasaris gražiai pradėtas.

st.catharines

ATSIGAUNAME

Kadaise garsi savo veikla St. Catharines lietuvių apylinkė buvo kurį laiką gerokai pritilusi, o vienu metu nebeturėjo išsirikusių ne valdybos. Mat, reikalingas, kad gerokai praretėjo stipresnių veikėjų gretos. Vieni iškeliavo į amžinybę kiti sunegalavo, o treči susenę, bevelija niekur "nebesikišti". Nežiūrint to, gyvenimas, tačiau, nesustojo. Atėjus kuriai tautinei ar religinei šventei, žiūrėk, kas nors iš šalies ir pradeda ką nors organizuoti. Savaimė pasidarė dar vienas idomus reiškinys: prijungus šį tą prie tų gerų klebono sekmdieninių pamokslų, pasidarė gana geros minėjimų programos.

PARAMA

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

MOKA:	IMA:
5.00% už 90 dienų term. indėlius	už asmenines
5.00% už 6 mėnesių term. indėlius	paskolas nuo 9.00%
5.25% už 1 m. term. indėlius	už nekilnojamo turto
5.25% už 2 m. term. indėlius	paskolas (mortgages):
5.50% už 3 m. term. indėlius	su nekeičiamu
5.50% už 4 m. term. indėlius	nuošimčiu
6.00% už 5 m. term. indėlius	1 metų 7.25%
5.50% už 1 m. GIC mėn. palūk.	2 metų 7.60%
6.00% už 1 m. GIC invest. pažym.	3 metų 8.25%
6.25% už 2 m. GIC invest. pažym.	(fixed rate)
6.50% už 3 m. GIC invest. pažym.	su keičiamu nuošimčiu
6.75% už 4 m. GIC invest. pažym.	1, 2 ar 3 metų 7.00%
7.00% už 5 m. GIC invest. pažym.	(variable rate)
4.00% už RRSP ir RRIF ind. (variable rate)	Asmeninės paskolas
6.00% už RRSP ir RRIF 1 m. term. ind.	duodame iki \$65,000 ir
6.25% už RRSP ir RRIF 2 m. term. ind.	mortgičius iki 75% įkainoto
6.50% už RRSP ir RRIF 3 m. term. ind.	turto. Kitos paskolos: (Line
6.75% už RRSP ir RRIF 4 m. term. ind.	of Credit) ir antrąjį mortgičią.
7.00% už RRSP ir RRIF 5 m. term. ind.	
4.00% už OHOSP (variable rate)	
3.50% už taupymo sąsk. (gyvybės draudimas)	
3.00% kasd. pal. sąsk. virš 10,000	
2.00% už kasd. pal. čekių sąsk.	
2.25% už Amerikos dol. kasd. pal. sąsk. (US dol. Sav. Acc.)	

Nuosimčiai gali pasikeisti savaltės eigoje.

AKTYVAI PER 96 MILIJONUS DOLERIŲ

Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydys, bet nedaugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$30,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama pinigines perlaidos. Kelionių čekiai (American Express, Thomas Cook mastercard cheques). Kelionių drauda nariams ir svečiams iš kitų kraštų. (The Co-operatives & Blue Cross).

MasterCard

Kredito kortelė su "PARAMOS" vardu

KASOS VALANDOS: pirm., antr., ir treč. nuo 9 v.r.-3:30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 val.r.-8 val.v., šeštadieniais nuo 9 v.r.-1 v.p.p. BŪSTINĖ: Lietuvių Namai-1573 Bloor Str., West, TORONTO, Ont. M6P 1A6, tel: 532 - 1149. TELEFONAS: 532 - 1149.

Pav., nešant gėles prie Žuvusiųjų už Lietuvos Laisvę paminklo, gieda darniai visi susirinkę. Labai čia pritiko "Lietuva, brangi". Tuo būdu dabar tapo jau įprasta programa: klebono apžvalgas pamokslas, atitinkama proga, iškilmingas gėlių padėjimas, dar šis tas, ir jau puikiausia programa. Nereikia nei ieškoti kiekvieną progą paskaitininko, nei rūpintis minėjimo sale bei kitais reikalais. Viskas vietoje.

Laikui bėgant, tačiau, reikėjo kokios nors "valdžios", ir ji atsirado, kaip ir ne iš karto. Dabar, reikalui esant, savaimė atsiranda pajėgesni žmonės, kas nors suorganizuoti, ir jie jau kuris laikas be jokių didesnių sunkumų stumia lietuvių darbą gana gražiai. Atlikti visi pagrindiniai minėjimai, išrinkti Bendruomenės mokesčiai, dalyvaujama Krašto valdybos veikloje gana tiksliai ir uoliai. Ir dar vienas svarbus dalykas: atidžiai dalyvaujama Lietuvos gyvenimo reikaluose. Nuo Vytauto Landsbergio deimantinių žygių atgaunant Nepriklausomybę iki dabartinių Brazausko pastangų išlaikyti Lietuvą, kuo toliau nuo Maskvos pinklių. Žodžiu, mūsų bendruomenė ne nemanoma užgesti. Kiek liks žmonių - tiek - vistiek vyks veikla.

Ir ta veikla bus kaip buvo: si: lietuvių išlaikymas išeivijoje. Išlaikymas budrios lietuvių, nes jai pavojus tol niekad nesibaigs, kol Lietuvos priešai buvo ir bus tie patys, o kad jie bus tie patys, jau rodo jų paslėptų planų ženklai.

S. Šetkus

AR REIKIA KRITIKUOTI?

Klausimas visad tas pats: ar reikia kritikuoti dabartinę Lietuvą? Paskaičius šių laikų lietuvišką spaudą, beveik visoje daugiau ar mažiau jai kritikos, o kartais gerokų užkirtimų tam ar kitam vyriausybės nariui. Daugiausia už tai, kad tada ar tada dalyvavo ten ar ten sovietų laikais, nors visi iki vieno žinome, kad nedalyvavo tiksliai tie, "kurių kojos nesiekė žemės". Ir žinoma, kad dalyvavimas dalyvavimui nely-

gu...

Nepabaigiamas lindimas vieni kitiems į panages - ar tik nebus dabartinis Lietuvos gyvenimo stabdis. Juk niekas ujamasi negali dirbti nei planingai, nei kūrybingai. Net su nuolat baramas nebevizgina uodegos.

Jei pažvelgtumėm atgal į žmones, dirbusius Lietuvos valdžioje, tai pamatytumėm, kad mūsų sprendimu nebuvo nei vieno gero ministro, aukštesnio valdininko. Kadangi tokių nebėra, tai grįžtama ratu: aną dieną streikininkus priėmė ne Brazauskas, o... Vagnorius!

Iš praeitos kritikos krepšio galime dabar aiškiai matyti visų buvusių pareigūnų visas jų "nuodėmes". Kadangi tos "nuodėmės" pasirodo esančios kuo paprasčiausios, tai tada belieka jas užmirti ir pradėti nuo pradžios. Kad tokiu būdu negalima dirbti jokio pozityvaus darbo, tai tas nieko, nes bendrai dabartinėje Lietuvoje niekas nieko per daug ir nedirba. Pasitenkinama visoje visuomenėje tik žodiniu darbu. Pamalei tuščių malūnų, ir gerai. Kitam "ant širdies lengviau" ir to užtenka.

Šio rašinio tikslas nėra vėl kritika, bet noras dar kartą priminti, kad kritika ugdo vargas. Kur vargas, skurdas, ten skundai, nepasitenkinimas, ieškojimas "atpirkimo ožio". Kalėjimuose vargo, skurdo amžino nedatekliaus prispausti žmonės visi pyksta tarp savęs, grasina atsiskaityti, iškundinėja vieni kitus dėl praeities. Lietuva nepriklausoma, bet priklausoma nuo materialinio, o dar labiau nuo dvasinio. Tai juk palikimas bausis sovietinio komunizmo, nuo kurių greitai vaistų ne pats Jelcinas nežino. Jis sako, kad ne šimtų bet milijardų reikia tai ligai panaikinti...

S. Šetkus

chicago

ŠIMTAMETĖ LIETUVĖ

Čikagoje gyvenanti Agota Spačkauskaitė-Matuliokienė su dviem dukterimis ir sūnumi atšventė savo 100-tąjį gimtadienį. Ji buvo atvykusi 1912 m. į JAV, kur pradėjo dirbti

DRISIKĖLIMO
PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS
999 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8
Telefonai: (416) 532-3400 ir 532-3414

KASOS VALANDOS: Pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais - nuo 9.00 v. ryto iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais - nuo 9.00 v. ryto iki 8.00 v.v.; šeštadieniais - nuo 9.00 v. ryto iki 1.00 p.p.; sekmadieniais nuo 9 v. ryto iki 12.30 v.p.p. SKYRIUS ANAPILYJE: sekmadieniais nuo 9.30 v. ryto iki 1.00 v.p.p.

MOKA UŽ:

90-179 d. term. ind.	5.00%
180-364 d. term. ind.	5.25%
1 metų term. indėlius	5.25%
2 metų term. indėlius	5.25%
3 metų term. indėlius	5.50%
4 metų term. indėlius	5.50%
5 metų term. indėlius	6.00%
1 metų GIC-mėn. palūk.	5.50%
1 metų GIC-met. palūk.	6.00%
2 metų GIC-met. palūk.	6.25%
3 metų GIC-met. palūk.	6.50%
4 metų GIC-met. palūk.	6.75%
5 metų GIC-met. palūk.	7.00%
RRSP, RRIF ir OHOSP	4.00%
RRSP ir RRIF-1 m. term. ind.	6.00%
RRSP ir RRIF-2 m. term. ind.	6.25%
RRSP ir RRIF-3 m. term. ind.	6.50%
RRSP ir RRIF-4 m. term. ind.	6.75%
RRSP ir RRIF-5 m. term. ind.	7.00%
Taupomąją sąskaitą	3.50%
Kasd. pal. taupymo sąsk.	3.00%
Kasd. pal. čekių sąsk. iki...2.00%	
Amerikos dol. kasd. pal. taupymo sąsk.	2.25%

IMA UŽ:

Asmeninės paskolas	9.00%
Sutarties paskolas	
nuo 9.00%	
Nekiln. turto paskolas:	
Su nekeičiamu nuošimčiu	
1 metų 7.25%	
2 metų 7.60%	
3 metų 8.25%	
Su keičiamu nuošimčiu	
1, 2 ir 3 metų 7.00%	

Draudžiame asmenines ir sutarties paskolas iki \$15,000 ir narių gyvybę iki \$2,000 už santaupas laikomas šėru, čekių ir taupymo sąskaitose.

Duodame asmenines paskolas iki \$50,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto vertės. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionių čekius (traveler's cheques). Neimeame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas.

AKTYVAI per 54 milijonus dolerių

Mūsų tikslas - ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

Ramojus Mozoliauskas. Angels. 1992. Stainless steel. 5'7" high.

siuvykloje, ištekę už angliakasio Kazimiero Matulioko ir nuo 1936 m. gyvena Čikagoje.

Pažymėtina, kad senutė dar skaito lietuviškus laikraščius. Apie ją ir jos vaikus bei vaikaičius su pro-vaikaičiais, suvažiavusius jos pasveikinti, rašė Čikagoje leidžiamas laikraštis "South-West News Herald".

LIETUVIAI SPORTININKAI PASIŽYMI JAV-SE

Edvardas Šulaitis

APRAŠĖ DARIŲ KASPERAITĮ

Jau buvome minėję apie ledo ritulio žaidėją 20 metų amžiaus jaunuolį iš Lietuvos, Darių Kasperaitį, kuris nuo šio sezono pradžios žaidžia New Jorko "Islanders" profesionalų komandoje. Apie jį dabar nemaža rašo JAV didžioji spauda. Kovo mėn. 8 d. vienas iš įtakingiausių JAV dienraščių "New York Times" įdėjo ilgoką Joe Lapointe rašinį su dideliu Kasperaitio nuotrauka.

Čia papasakojama nuotykių apie jo naujos BMW mašinos nutempimą dėl jos pastatymo neleistinoje vietoje, rašoma apie jo motiną, kuri iš Lietuvos atvykusi, stebi Dariaus žaidimą. Straipsnyje nupaskojama, kad vieną kartą jam žaidimo metu buvo sužeista koja ir ši verkda-

ma atėjo į persirengimo kambarį. Darius jai tarė: "Mama tu neprivalai verkėti. Dar kartą taip padariusi, turėsi grįžti atgal į namus, nes ledo ritulys yra mano žaidimas." Pats straipsnis baigiamas Kasperaitio žodžiais: "Laimėtas pasaulio jaunių čempionatas, olimpinis aukso medalis, esu "Islanders" žaidėjas, National Hockey lygoje. Negaliu patikėti. Ledo ritulys - tai mano gyvenimas".

Reikia pažymėti, kad apie Kasperaitį ilgesnę žinią atspausdino ir "Chicago Sun-Times" š.m. kovo 28 d. laidoje. Čia vėl pasakojama apie įvykį su jo automobiliu ir iškeliama jo dideli sugebėjimai, kurių dėka ši sezoną "Islanders" komanda tapo tvirta. Beje, čia norisi pridėti, kad šis jaunas vyras gauna 450.000 dolerių per vieną žaidynių sezoną.

APIE ARTŪRĄ KARNIŠOVĄ

Anksčiau buvome rašę apie krepšininką Artūrą Karnišovą, kuris žaidžia Seton Hall Universiteto krepšinio rinktinėje. Šiemet ši rinktinė pasirodė gana gerai, tačiau NCAA turnyre suklypo antrame rate, nors buvo tikėtta, kad ji iškils aukščiau, nes pagal baiginių vertinimą pasibaigus lygos žaidimams ir lygos turnyrui, komanda buvo 7-toji visoje Amerikoje.

Kovo 8 d. ilgoką straipsnį apie jį atspausdino kitas New York'o dienraštis "Newsday" (žurnalistas Tim Layden). Anot jo, prieš 3½ metų šis, dabar 21 metų jaunuolis Karnišovas buvo lieknas, išbalęs svetimšalis, vos susikalbėjęs angliškai. Dabar jis jau žymenimis apdovanotas atletas, savo iškiliuos komandos ramstis, geras studentas, išdidus olimpinio bronzos medalio savininkas. Rašoma, kad jis sparčiai bręsta kaip krepšininkas ir rimtai galvoja patekti

DRESHER INSURANCE BROKERS

Fax 233-0285 - Tel. 231-2661

3830B Bloor Street West, Islington, Ontario M9B 1K8

Lietuvių kalba patarnauja - V. DREŠERIS ir

RIMA (Petkute) DREŠERIENĖ

Darbo valandos: 9 v.r. - 7 v.v., šeštadieniais - 9 v.r. - 5 v.p.p.

Profesionaliam nekilnojamo turto įvertinimui prašome skambinti

Tel: 233-4446

Narys "Better Business" biuro

Patarnavimas - greitas ir tikslus!

V. Dauginis - telefonai (416) 533-1121, (416) 822-7376

Lilija Pacevičienė - telefonai (416) 533-1121, (519) 853-3652

* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *

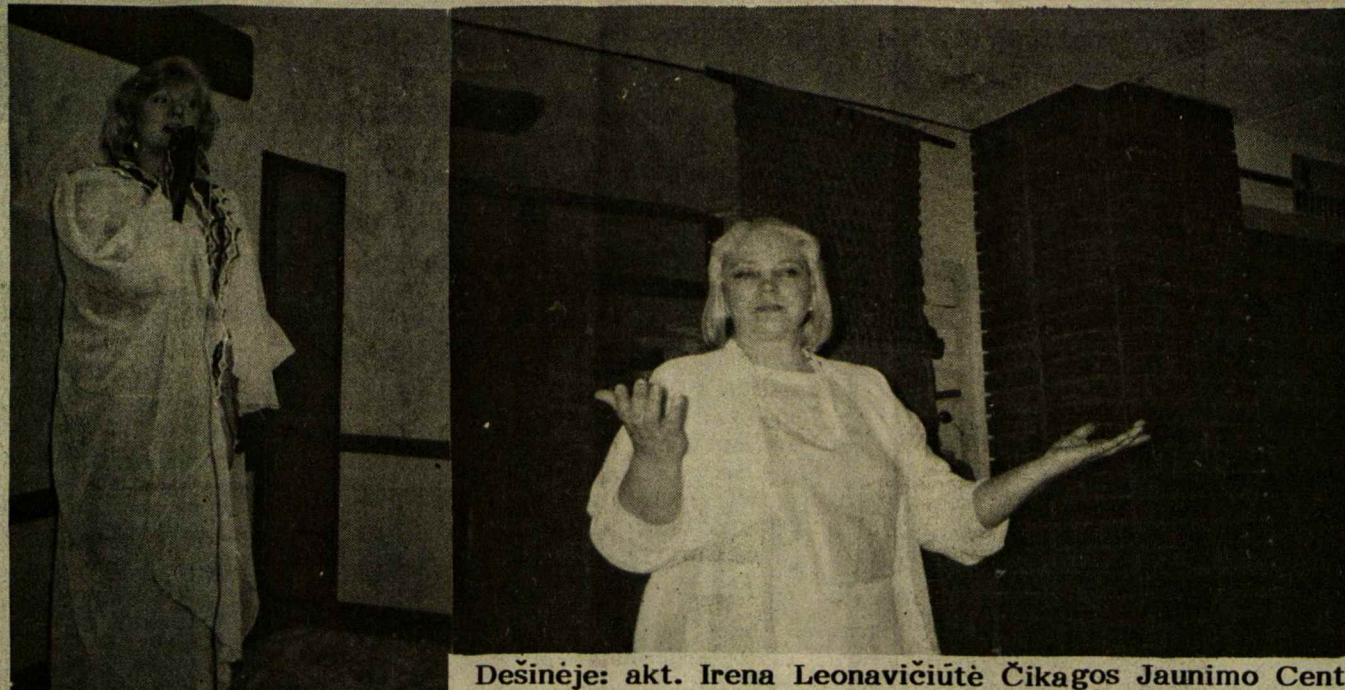
* GYVYBĖS * KOMERCINĖ *

DRAUDA - INSURANCE

Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,

1613 Bloor St. West, Toronto, Ont., M6P 1A6

(416) 533-1121 FAX 533-1122

Dešinėje: akt. Irena Leonavičiūtė Čikagos Jaunimo Centro kavinėje kovo 26 d. Nuotr. Ed. Šulaičio

Kairėje: žymi estrados daininkė Nijolė Ščiukaitė dainuoja Čikagos "Seklyčios" patalpose kovo 24 d.

IDOMUS SUSITIKIMAS SU AKT. I. LEONAVIČIŪTĖ

Čikagos lietuviai turėjo progą susitikti su kino ir scenos aktore Irena Leonavičiūte-Bratkauskiene, kuri jau beveik pora mėnesių čia vieši ir darbuojasi Čikagos "Vaidilutės" teatre. Ji žada surežisuoti P. Vaičiūno "Nuodėmingą angelą". Šis susitikimas, įvykęs š.m. kovo mėn. 26 d. buvo idomus ir vertingas, ką patvirtino ir ji gausiai atsilankę tautiečiai.

Akt. Irena Leonavičiūtė savo sceninę karjerą pradėjusi prieš daugiau negu 40 metų, Čikagoje buvo pri-

statyta "Vaidilutės" teatro vicepirm. E. Šulaičio, nes šis teatras surengė šią vakaronę. Pradžioje viešnia iš Vilniaus pasipasakojo trumpai apie save, atskleidė savo kūrybinį kelią, kuris ją vedė per vaidybą pirmose lietuvių kino filmuose ir įvairiose teatrų scenose, daugumoje Akademiniame Dramos Teatre Vilniuje.

Po to ji paskaitė (geriau sakant - padeklamavo) poetės Janinos Degutytės poeziją, nes šią poetę ji, turbūt, yra geriausiai išstudijavusi. Su Degutytės kūryba ji yra apvažinėjusi beveik visą Lietuvą, atminti-

nai išmokusi beveik visus jos eilėraščius. Ši programos dalis publikai labiausiai patiko.

Tada sekė valandos laiko filmas - B. Sruogos dramo "Pavasario giesmė" video įrašas.

Šis filmas, kurį režisavo aktorės velionis vyras Balys Bratkauskas, padarytas 1976 metais, kuomet dar akt. Leonavičiūtė nebuvo išskleidusi visus savo sugebėjimus, tačiau ir tada, kaip buvo galima patirti iš jos šiame filme suvaidintos pagrindinės rolės, ji jau buvo gana toli pažengusi. Ši filmą stebėjo ir Balio Sruogos dukra Dalia, kuri pati yra teatro žinovė.

Baigiant programą, akt. I. Leonavičiūtė atsakinėjo į publikos klausimus, o kiek vėliau, jau geriant kavutę, ji asmeniškai turėjo progą pabendrauti ir pasikalbėti su vakaronės dalyviais. (es)

montreal

LIETUVIŲ AKADEMINIS SAMBŪRIS MONTREALYJE

susirinko balandžio mėn. 23 d. "NL" Redakcijos patalpose, kur, vadovaujant pirmininkui Algiiui Beniušui, pasidalino mintimis apie savojo statuto pakeitimus, Vinco Krėvės literatūrinės premijos ateitį ir kitus einamuosius reikalus.

Prie vyno stiklo ir sūrių praleido ne tik darbingą, bet ir malonų vakarą.

GERBKIME SAVO PARAPIJOS PATALPAS

Jau greitai pasibaigs sezonas įvairiems parengimams, subuvimams ir susirinkimams. Parapijiečiai, palikę sales, pamiršę posėdžius ir pasitarimus, pasiners į vasaros gamtos malonumus. Tuo pačiu, reikia tikėtis, pasibaigs rūpesčiai ir Parapijos Komiteto nariams. O tokių rūpesčių per praėjusį sezoną buvo nemažai. Vykstant parengimams, beveik kiekvieną savaitgalį Komiteto nariai

turėdavo eiti ir tikrinti, kokioje tvarkoje ir švoroje yra paliekama salės virtuvė, šaldytuvai, indai, šakutės, peiliai ir stiklinės. Buvo nemaža atvejų, kad Parapijos Kto pirmininkas turėjo pripildyti stiklainius cukrumi, kai tai turi daryti kiekviena organizacija, kuri per savo parengimus vaišina susirinkusius kava ir pyragais.

Pastebėta, kad šeiminkaujantiems (tiesa, ne visiems) visai nesvarbu, kaip bus suplautos lėkštės ir sudėtos į spinteles. Dažnu atveju jos būna tik perplautos ir dar dažniau, net gerai nenušluostytos, jau sumetamos į spinteles. Peilius ir ypač, šakutes, visada turi perplauti kiti atėjusieji šeiminkauti.

Anksčiau viskas būdavo patikrinama po kelių dienų nuo parengimo, tačiau dabar tikriname paliktą virtuvę tuojau kitą dieną po parengimo, nes tik tokiu atveju galima išvengti metamų kaltinimų kitiems, bet tik ne sau.

Kartą, nesitikėdami, kad virtuvė yra paliekama tokioje baisyje betvarkėje, tik po kelių dienų patikrinome jau seniai išjungus šaldytuvus. Paliktas jose maistas sugedo, ir įeigu tokie dalykai nebūtų visai kitų žmonių išvalyti, tai kaip ilgai mes turėsime gerai veikiančius tuos šaldytuvus?

Atsityje, įeigu šaldytuvai suges ir reikės pirkti naujus, bus siūloma juos įsigyti savo lėšomis, pradedant kiekvienai organizacijai. Gal tuomet jų pirmininkai ar kiti asmenys, atsakingi už parengimus, taip pat teksis atkreipti dėmesį į tokią padėtį ir įspės savo samdomus šeiminkus dar jiems nepasitraukus iš virtuvės.

Be to, virtuvėje ant durų yra iškabinamas skelbimas, kur paaiškinama, kad virtuvė su šaldytuvais, baigus darbą, turi būti palikta ne tik švari, bet ir visiškai sudėti į stalčius ir nieko nebūtų palikta ant stalų, o kavinukai užkelti ant spintelės.

Organizacijos, kurių darbininkai patys atlieka visus virtuvinius darbus, stengiasi palaikyti absoliučią švarą virtuvėje, tačiau tos, kurios samdo darbininkus, turėtų pasidomėti, kaip už jų pinigą yra tas darbas atliktas. Juk užmokama ne tik už indų išplovimą, bet ir už jų tvarkinimą sudėjimą, o ne pusiau šlapių lėkščių sumetimą į spinteles.

Yra daug ir tokių atsitikimų, kai virtuvė paliekama pilnoje švoroje, tačiau kitą sekmadienį po parengimo, ant virtuvės stalo jau primėtyta nešvarų puodukų, šaukštelių ir stiklinių. Kai sekmadienį po šv. Mišių salėje ar kur kitur, būna susirinkimas, tai po to ir atsiranda tokia betvarkė ant virtuvės stalų, nes nėra nieko lengviau,

kaip pasinaudoti švari indų, o po to ji tiesiog numesti virtuvėje kur paupola, ir viskas. Ar kas nors ir savo namuose taip elgiasi?

Dar vienas opus klausimas, kurio negalima nutylėti. Parapijoje labai pastebimai sumažėjo įvairių indų. Norime pasakyti: privatiems baliams parapijos indų prašome nenaudoti. Reikalui esant, prašome skolinis iš privačių asmenų. Žmonės, paėmę indus iš savo namų, visai ne iš blogos valios jų negrąžina, nes, tikriausiai, vadovaujasi principu: "rytoj bus sugrąžinta", tačiau tie "rytoj" retai kada ir ateina, ir taip virtuviniai reikmenys pradeda "nutrupėti". Todėl dar kartą pabrėžiame: parapijos virtuvei priklausančius indai yra parapijos nuosavybė ir jie niekam nėra skolinami arba nuomojami.

Čia besikuriantieji lietuviai yra paaukoję daug laiko, darbo, savo santaupų ir širdies, kad būtų įkurta ši parapija. Mes gi, kurie mažai arba ir visiškai neprisiidėjome prie šios AV P-jos įsikūrimo, dabar turėtume savo sąžiningu darbu pratęsti jos gyvavimą mūsų priaugančios kartos labui. Todėl tie, kurie suprantą savo, kaip rimto žmogaus paskirtį visuomenėje, nesunkiai susigaudys, kad visur turi būti tvarka be jokių atsikalbinėjimų arba ieškojimų kaltės pas kitus.

Tiek rengėjai, tiek ir pobuvių šeiminkai prašomi prižiūrėti, kad sale nebūtų užimta iki "pirmųjų gaidelių", nes zakristijonas turi salę išvalyti ir paruošti rytdienos subuvimams; o jis taip pat žmogus, jam reikia ir pailsėti. Niekas neneigia pačių šeiminkų noro pasilinksinti, tačiau tai turi būti taip sureguliuota, kad kiti žmonės nenukentėtų.

Nijolė Bagdžiūnienė

SPAUDOS VAKARE

Šis pavasari laikraščio "Nepriklausoma Lietuva" valdyba pasiryžo surengti tradicinį pavasarinį SPAUDOS VAKARĄ su menine programa. Ją atliko smagi, miklių kojų tautinių šokių grupė iš Ottawos, pasivadinus VINGIO vardu. Jai, kaip patyrėme stebėdami programą, labai sėkmingai vadovauja Giedrė Abromaitienė.

Pasveikinę netikėtai gausų būrį svečių, "NL" Valdybos ilgametis pirmininkas Juozas Šiaučius pakvietė scenon red. Birutę Nagienę tarti žodį.

Ji pasidžiaugė, kad šis laikraštis eina jau 53-iusius metus, pasveikino ir padėkojo leidėjams, visiems patvariems ir ištikiems bendradarbiams, rėmėjams, skaitytojams ir ypač Redakcijos darbuotojams ir talkininkams. Pasidžiaugė atvykusiais į šį Spaudos Vakarą, prisiminę visus buvusius redaktorius, išreiškė viltį, kad

ji nebus paskutinioji šio laikraščio redaktorė.

"Žinome, kad per spaudą išsilaikėme arti savosios lietuviškos tautinės kultūros, kuri ne tik kad nekludė mums čia įsigyventi bet, kaip patys - kurie kartais gal suabejojo - dažnai pripažįsta, mūsų gyvenimą padarė idomesniu, o svarbiausia - prasmingesniu! Gal neatsitiktinai mūsų tarpe per 50 čia buvimo metų neatsirado nė vieno lietuvių vagies, plėšikų, sukčiaus ar žmogžudžio."

Gražiai, linksma šypseną ir Kepurinės nusilenkimais pasveikino visus VINGIO merginos. Šokių eiga jungė pranešėjos Virginijos Ruškienės atrinkti įvairūs poetiški posmai, kartu su trumpais šokių sugrupavimų aptarimais. Trys sekantys šokiai - žaidimai, pievų darbai, rateliai. Ciklas liaudies žaidimų, Gyvataras ir Dobilėlis, skirtas ir pavadintas Patrepšėlių vyresnio amžiaus žmonėms šokis ir Suktinis. Gražus, lyriškas buvo mums nematytas merginų šokis su gele rankose, pagal dainos "Per girią, girelę" melodiją. Dauguma atsiminėme tą dainą ar iš vaikystės, ar skautų stovyklų ir smagu buvo išgirsti tokią mielą dainą, ir matyti ją šokyje. Sekė Pasitupolkė ir vestuvinis žaidimo šokis Tabalas, o pabaigoje - Audėjėlė ir Aštuonytis.

Programą baigė, šokėjams sustojus į dvi eiles, Virginija Ruškienė posmais, apie Tėvynę. Pasikutinėse eilutėse sakoma: "Ir nuolat tau šauksim, Ir nuolat kartosim, Kad mes tavo kūno gyvoji dalis".

Susirinkusieji su malonumu sekė programą ir labai šiltai plojo gerai susirepetavusiems, nuoširdžiai šokusiems šokėjams, jų vadovei, pranešėjai, akordeonistui Petriui Jurguičiui, kuris jautriai ir muzikaliai grojo.

Pakvietus, šokėjos ir šokėjai pasisakė savo vardus ir pavardes, moterys gavo po gražų gvazdiką.

Gražiai ir skaniai paruoštas Petro Paulausko ir talkos vaišes teko nenumatytaip papildyti kitais patiekalais, nenumatytus dalyvių skaičius.

Spaudos Vakarą rengi nys Montrealyje dabar yra likęs vienintelis, duodančiu progą svečiams pasišokti. Nors manyta, kad gal jau nedaug liko šokančiųjų ir jau pasidarėme "per rimti" tokiam vakariniam sportui, smagu buvo matyti atgijusias ir besišypsančias, linksmai besisukinėjančias poras. Pasirodo, kad dar neužmiršome nei valsų, nei tango, nei ča-ča, nei kad ir labai švelnaus, roko. Jonas Šulmistras, padedant Renatui Macijauskui, tvarkė muzikos aparatūrą.

Gera kava ir skanūs pyragai buvo taip pat gerai įvertinti, ir svečiai užsibuvojo gerokai po vidurnakčio.

hamilton

LAUŽAVEDŽIŲ KURSAI SKAUTAMS

Hamiltonė, gegužės 22-23-24 d.d., Admiral Inn, 149 Dundurn St.N. (prie York Blvd.) iš JAV atvykstanti specialistė s. Livijs Garsienė praves kursus laužavedžiams.

Registracija - gegužės mėn. 22 d., šeštadienį, 8 val. ryto.

Kursai vyks kasdien nuo 8 val. r. iki 5 val. p.p. Pavyzdinis laužas - 6:30 val. v.

Dalyvio mokestis \$75 (neįskaitant nakvynės).

Daugiau informacijų bus galima gauti pas turtininkus po gegužės mėn. 2 dienos.

PAGERBDAMI MIRUSIUS IR REIKŠDAMI UŽUOJAUTA ARTIMESIEMS, JŲ ATMINIMUI AUKOJO KANADOS LIETUVIŲ FONDUI:

• A.a. Kazimiero Šalčio atminimui - \$100,- žmona A. Aleksandra Šaltienė; \$ 40,- R.H. Rimkevičiai; po \$20,- G.B. Pittman, J.G. Krištolaičiai.

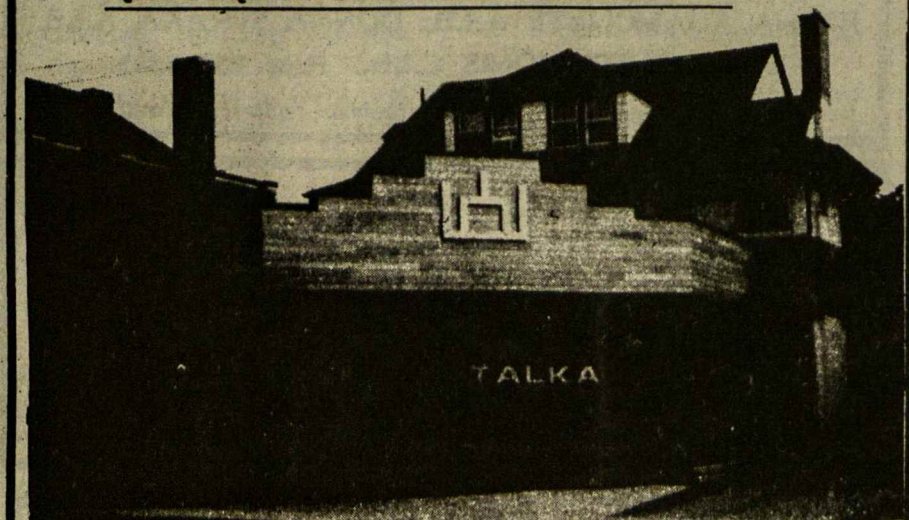
• a.a. Vytauto Kramiliaus atminimui, mirusio St. Marie, - \$20,- Z. Vainauskienė.

• A.a. Jurgio Paliliūno - Palmer atminimui: \$40 - A. Didžbalienė; po \$ 25 - St. Dalius, Hamiltono Pensininkų Klubas; po \$20 - J.G. Krištolaičiai, P. Pranckevičius; po \$10 - V. Kežinaitis, J. Kažemėkas;

• a.a. Stasės Pyragienės vienerių metų mirties prisiminimui: \$100 - vyras Juozas Pyragius.

• Papildė įnašą, paaukodami \$100 - V.A. Adamoniai. Nuširdi padėka už aukas! K.L.F.

VIENTELIS LIETUVIŲ BANKELIS KANADOJE, ISIKŪRĖS NUOSAVUOSE NAMUOSE

"TALKA". LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS
830 Main Street East, HAMILTON, Ontario L8M 1L6

TEL: 544-7125

AKTYVAI PER 37 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:

kasd. pal. čekių sąsk. iki... 3.00%
santaupas 2.50%
kasd. pal. taupymo s-ta 2.00%
90 dienų indėlius 5.00%
1 m. term. indėlius 5.75%
1 m. term. ind. mėn. pal. 5.25%
3 m. term. indėlius 6.00%
RRSP ir RRIF (pensijos) 3.00%
RRSP ir RRIF 1 m. 5.75%
RRSP ind. 3 m. 6.00%

IMAME UŽ:

asmenines paskolas 12.50%
nekiln. turto pask. 1 m. 7.25%
nekiln. turto pask. 3 m. 8.50%
Nemokamas čekių ir sąskaitų apmokėjimo patarnavimas.
Nemokama narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki \$2.000 ir asmeninių paskolų drauda iki \$25.000.

Sekite kasdieninę informaciją apie procentus "Tarkoje"

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais - nuo 9 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais - nuo 9 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais - nuo 9 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais - nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto. Liepos-rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta.

GUY RICHARD

ROOFER - COUVREUR

7725 George LaSalle

Geriausias patarėjas ir darbo atlikėjas stogdengys GUY RICHARD, kuris jau seniai aptarnauja lietuvius. Darbą atlieka sąžiningai ir prieinamomis kainomis. Stogo dengimui ar taisymui skambinkite: 364-1470

LAIDOJIMO ĮSTAIGA

FUNERAL HOME

J.F. Wilson & Sons Inc.
123 Maple Blvd., 5784 Verdun Ave
Chateauguy, Que., Verdun, Que.
Tel: 691-4763 Tel: 767-9956

Modernios Kopyčios

MIRUSIEJI:

● **ADELĖ KAVALIŪNAITĖ**, 80 m. amžiaus, mirė š.m. balandžio mėn. 10 d. Montreal Extendet Care slaugos namuose Montrealyje.

Palaidota iš Šv.Kazimiero P-jos bažnyčios balandžio 19 d. Notre Dame des Neiges kapinėse.

● **PETRONĖLE MILLER-JUŠKEVIČIENĖ (VILIMAITĖ)**, 81 m. amžiaus mirė General Hospital ligoninėje balandžio mėn. 18 d.

Liko sūnus ir dukterė su šeima - 4 vaikaičiai ir 1 provaikaitis, sesuo Margarita Hamiltonė su šeima.

Pirmosios imigracijos lietuvė, ištikimai laikėsi savo kilmės ir, būdama išsilavinusi anglų ir prancūzų kalbose, pagelbėjo daugeliui tautiečių, ypač atvykusiems lietuviams po II-jo Pasaulinio Karo. Bendravo ir talkinavo "Rūtos" Klube, kol leido jėgas.

Palaidota Notre Dame des Neiges kapinėse.

Užuojauta mirusiųjų artimiesiems.

● **KLKM D-jos Montrealio Skyrius** iš Atvelykio Pietų renginio gauto pelno paskyrė laikraščiu "Nepriklausoma Lietuva" \$100. Nuoširdžiai dėkojame! "NL"

● Balandžio 26 d. policija pranešė, kad savo bute rastas miręs Jonas NEVARDAUSKAS. Apie tai pranešta "NL" Redakcijai ir AV P-jos Klebonijai.

ATVELYKIO PIETŪS

Tradiciniai Atvelykio pietūs ir šiemet neaplenke Montrealio lietuvių. Kaip ir kiekvienais metais, taip ir šiemet juos surengė Montrealio Katalikių Moterų Draugijos narės.

Drąsiai galima pasakyti, kad šiais laikais tokį puikų vaišių stalą surengti ir

visus svečius pavaišinti ši viena organizacija ir tegali, nes savo narių tarpe ji turi dar daug puikių ir išradimų kulinarių, sugėbančių paruošti ir iškepti eiliniuose parengimuose nekepusių kepsnių, kaip velykinės "bobos", mozūreliai, ežiukai, beržo šakos, grybukai. Na, o meniškai patiekalai taip pat buvo labai įvairūs, prie jų dar ir mišrainės, salotos, marmučiai, kurie taip pat retai būna per eilinius parengimus. O ši šventė buvo dar jaukesnė, kai stalai pasipuošė pirmaisiais pavaršio šaukliais - pumpurų "kačiukų" puokštėmis.

Šie pietūs taip pat buvo pajavinti ir maža menine dalimi, kurios programai atliko mažieji muzikantai: K. Ramzay ir J. Piečaitis, o D. Staškevičius padėklamavo eilėraštį, už kurio atlikimo pasisekimą gal daugiau jaudinosi mama, negu jis pats.

Pirmininkė Genė Kudžmienė pranešė, kad šių pietų dalis pelno bus paskirta mūsų lietuviškajai spaudai paremti.

Svečių tarpe buvo Katalikių Moterų Centro Valdybos narė Monika Povilaitienė. Taip pat nemažą publikos dalį sudarė ir parapijiečiai iš Šv. Kazimiero parapijos.

Šia proga pranešame, kad Lietuvoje statomiems "Tėviškės Vaikų Namams" dar paaukėjo po \$20 - G. Kudžmienė ir a.a. Marijos Adomaitienės atminimui, J. Baltuonienė.

KLM D-jos Montrealio Skyrius, baigdamas šių metų savo darbo sezoną, nuoširdžiai dėkoja visoms narėms už visokeriopą pagalbą Valdybai įgyvendinant savo numatytus planus ir linki visoms linksmų ir laimingų vasaros atostogų.

Taip pat Valdyba yra dėkinga visiems lietuviams, kurie taip dosniai atsiliepė į šios Draugijos vėjų padėti Lietuvos našlaičiams ir tikisi, kad dar atsilieps ir nauji aukotojai. N.B.

"LITO" VALDYBA PRANEŠA KAD
MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJOS "LITAS"
METINIS SUSIRINKIMAS
IVYKS
 1993 m. gegužės mėn. 16 d. sekmadienį, 4 val. p.p.
 Aušros Vartų Parapijos salėje
 1465 de Sève
 Montreal, Quebec
 Registracija vyks nuo 3:00 iki 4:00 val. p.p.
 Nariai prašomi atsinešti nario knygeles
 Kandidatų į Valdybą ir Komisijas pasiūlymai turi būti padaryti raštu dviejų unijos narių, turėti kandidatų sutikimą ir įteikti unijos sekretoriui ne vėliau kaip 5 dienas prieš susirinkimą.
 Formas galima gauti abėjuose LITO skyriuose.

KLB MONTREALIO APYLINKES SUSIRINKIME, vykusiame AV Parapijos salėje š.m. balandžio mėn. 25 d., dalyvavo 43 sąrašę pasirašę nariai.

Sklandžiai ir patyrušiai susirinkimą pravedė Juozas Šiaučius. Patiekti pranešimai nusistovėjusia tvarka, buvo atidžiai išklausyti. Iškelta daugiausia praktiškų klausimų ir pasiūlymų dėl tarpinųjų organizavimo humanitarinei pagalbai Lietuvoje ir dėl BALTIJOS stovyklavietės.

Susirinkusieji pareiškė stiprų pritarimą buvusiai valdybai ir prašė savo veiklą pratęsti ateinančiai kadencijai.

Po aklamacijos būdu praveisto balsavimo, Valdyboje toliau dirbs: D. Giedrikas, V. Keršulienė, V. Lukoševičiūtė, P. Murauskas, Br. Niedvaras, V. Piečaitis, D. Savignac, A. Staškevičius, J. Šiaučius. Revizijos K-jose dirbs Aug. Mylė, L. Balaišis ir G. Kudžmienė. Susirinkimo pabaigoje sugiedotas Tautos Himnas, atsisveikinta kavute. Sekretoriavo B. Na-gienė. b.

IŠVYKSTA DIRBTI LIETUVOJE

Vytas Gruodis, DESMA-RAIS & FRÈRE Ltd. Marketing & Sales vicedirektorius iš tų pareigų pasitraukia balandžio mėn. paba-

goje. Jis ir jo žmona Dalia išvyksta į Lietuvą. Nuo š.m. gegužės mėn. 15 d. jis yra paskirtas Generalinio Direktorius (egzecutive director) Atviros Lietuvos Fondo Vilniuje pareigoms. Vytas E. Gruodis praneša, kad:

"Atviros Lietuvos Fondas yra dalis SOROS FOUNDATION organizacijos, kurios centras New York'e. Ši organizacija jau eilę metų darbuojasi įvairiuose kraštuose Rytų Europoje ir buvusioje Sovietų Sąjungoje, suteikdama finansinę paramą projektams, kurie padeda persiformavimui į demokratišką, atvirą bendruomenę. "Soros Foundation" remia kultūrinius, mokslinius, švietimo, meno, ekonomijos sričių projektus. Lietuvoje šis Fondas

JUNGTINIŲ TAUTŲ ORGANIZACIJA paskelbė Kanadą Nr.1 valstybe. Dabar jona bus įleidiama 250,000 imigrantų. Mūsų patyrę advokatai padės jums greitai imigruoti!!

Pareiškimų formas ir visas informacijas gau-site atsuntę \$29.95, adresu: VENTURE, 4480 Côte des Liesse, Suite 320-K4, Montreal, Qué. H4N 2R1.

LITAS MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1475 De Sève, Montreal, Qué. H4E 2A8
 Tel: 766-5827; 766-5830
 SKYRIUS: 3907A Rosemont Boul.
AKTYVAS - VIRŠ \$29,000,000. REZERVAS - VIRŠ MILIJONŲ

MOKA UŽ:

Certifikatus 1 m. 5.75%	Taupymo - special. 2.25%
Certifikatus 2 m. 6.25%	Taupymo - su gyv. dr. 1.50%
Term. indėlius:	Taupymo - kasdienines 1.75%
1 metų 5.00%	Einašios sąsk. 1.50%
180 d. - 364 d. 4.50%	RRIF-RRSP - 1 m. term. 6.00%
120 d. - 179 d. 4.50%	RRIF-RRSP - 2 m. term. 6.50%
60 d. - 119 d. 4.50%	RRIF - RRSP - taup. 2.00%
30 d. - 59 d. 3.00%	

IMA UŽ:

Nekiln. turto nuo 7.50% asmenines - nuo 7.75%

Informacija apie naujausias palūkanas "Lite"

VISI PATARNAVIMAI NEMOKAMI

KASOS VALANDOS:	
1475 De Sève	3907A Rosemont
Pirm., antr., treč. 9.00-3.00	Pirmadieniais 10.00-2.00
Ketvirtadieniais 12.00-8.00	3.00-7.00
Penktadieniais 10.00-6.00	2.00-6.00

veikia jau porą metų, turi savo pastovią organizaciją ir įstaigą Vilniuje ir aktyviai finansiniai remia visą eilę projektų įvairiose srityse. Mudu su žmona Dalia vykstame gyventi į Vilnių, kur jau trys metai gyvena mūsų dukterė Karla Gruodytė ir jos vyras Darius Čuplinskas.

Dėl šio persikėlimo aš turėsiu atsistatydinti iš pareigų KLB Montrealio Apylinkės valdyboje bei KLB Krašto Taryboje. Jeigu norėtumėte daugiau duomenų apie Fondo veiklą Lietuvoje, prašau paskambinti tel: (514) 932-1460, arba FAX (514) 931-9389."

EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ

Gegužės 7 d. su LOT.

Montrealis-Varsuva-Vilnius, kaina...\$ 849;

Birželio 8 d. su SWISSAIR.

Montrealis-Zurich-Vilnius, kaina.....\$1339;

Liepos 16 d. su LOT.

Montrealis-Varsuva-Vilnius, kaina...\$1089.-

Rugpjūčio 27 d. su LOT.

Montrealis-Varsuva-Vilnius, kaina....\$ 889;

Į šią kainą įeina aerodromų mokesčiai, nuvežimas į viešbutį, nakvynė ir pusryčiai.

LOT lėktuvo bilietas grįžimui galioja 6 mėnesius. Prašau užsirašyti iki kovo mėn. 30 d. kol dar yra vietų, pas:

L. Stankevičių, tel: 669-8834.

Metro Travel: 761-5878

Dr. PHILIP STULGINSKIS Dental Surgeon Dantų gydytojas-Chirurgas 8806 Centrale, (kamp. 45 Av.) Suite 209, LASALLE, Qué. H8P 1N5, tel: 364-4658	Dr. MICHEL HUYNH Dantų Gydytojas-Chirurgas Dant. dr. J. MALIŠKOS biuras 1440 St. Catharine St., W. Suite 701 Tel: 866-9297 Montreal, P.Q. H3G 1S5
---	---

M. CUSSON VAISTINĖ

7635 Central St., Ville LaSalle, P.Q. H8P 1L2

Atidaryta kasdien nuo 9-10 v.v.
 Šeštadieniais nuo 9 - 9:30 v.v.
 Sekmadieniais: nuo 10- 9:30 v.v.
 Tel.: 366-9745 ir 365-0505

ROYAL VICTORIA HOSPITAL, Tel: (514)-842-1231,
 687 Pine Ave. West,
 Montreal, Que. H3A 1A1 Ext. 1663

H.J. ADOMONIS, M.D., C.M.

4589 Park Ave.,
 Montreal, Qué. H2V 4E4 Tel: (514)-842-9211.

Dr. A. S. POPIERAITIS
 B.A. M.D. MSc. L.M.C.C. F.R.C.S. (c)
 MEDICAL ARTS BUILDING
 1538 Sherbrooke St., W. Suite 215, Montreal,
 Quebec, H3G 1L5 Tel: 931-4024

Advokatas **ROMAS IŠGANAITIS**
 822 Ile de France, St. LAMBERT, Qué, J4S 1T7,
 tel: 465-1538
 arba
 8606 Central str., kamb. 205, LASALLE, Qué, H8P 1N5,
 tel: 364-4282

Notarė
RŪTA POCAUSKAS - RUDINSKAS
 L.L.L. D.D.N.
 1455 rue Metcalfe, Suite 1143,
 SUN LIFE BUILDING
 Montreal, Quebec, H3B 2V6
 Tel: 871-1430; Fax: 871-1784

EUROPARCEL
 APTARNAUJAME LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ,

DĖMESIO: SVARBUS PRANEŠIMAS

- 1) Nuo kovo 31 d. kaina už kg. bus \$5.10, dėl pakilusių transporto išlaidų.
- 2) Būtinai užrašykite gavėjo telefono numerį ant persiuntimo blanko. Tas pagreitins Jūsų pakieto pristatymą.
- 3) Naujas tel. numeris **848-9693**. Būtinai palikite žiniją ant atsakomos mašinėlės ir aš jums greičiausiai atskambinsiu.

Siuntiniai pristatomi tiesiog į namus.
 Nėra maksimumo svorio.
 Minimum yra 2kg., arba \$10.00.

MONTREALYJE 2600 RUE LEGER LASALLE, QUE.

Nuo pirmadienio iki penktadienio, 7 v.r.-4 v.p.p.
848-9693 SKAMBINKITE INFORMACIJOS IR APTARNAVIMO REIKALAIŠ BET KADA - 7 DIENAS
 Vytas Gruodis Jr.

Line Canal

Lapere ASP St-Patrick

Lager Schenker

Corriner

Newman

/ TEIRAUJANTIS PAŠTU - PAŠTO KODAS H'N 1A3 /

Maurice Kaplan
KAILIŲ SIUVĖJAS

- * Didelis pasirinkimas gatavų paltų
- * Saugojimas vasaros laiku (storage)
- * Taisau ir remodelluoju
- * Siuvu ir parduodu

1449 rue St. Alexandre
 Suite 500 A.
 Montreal, P.Q. H3A 2G6 Telefonai:
 844-7307 ir 288-9646

TONY PHOTO STUDIO
 PORTRAITS
 PASSEPORT • COMMERCIAL
 MARRIAGE • WEDDINGS
 5220 ch. QUEEN MARY rd.
 TONY LAURINAITIS
 MONTREAL, P.Q. H3W 1X5 Tel. 481-6808

Maurice Electric Ltee

ENTREPRENEUR ELECTRICAL
 ELECTRICIEN CONTRACTOR

MAURICE ANTONIUK - ELEKTROS ŠILDYMO SPECIALISTAS

102A, ALLIOT
 LASALLE, QUE. H8P 2C8 TEL: 366-5484

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

NAMAI • AUTOMOBILIAI • PREKYBA • ATSAKOMYBĖ
 3907 A Rosemont Blvd., Montreal, Que. H1X 1L7
 Tel. 722-3545; Fax: 722-3546

JOANA ADAMONYTĖ A.L.B., DONNA SVRAKA A.L.B.
 PETRAS ADAMONIS C.L.B. Res: 256-5355

Greitas ir tikslus patarnavimas. Pasiteiravimas neįpareigoja apsidrausti.

ZIENKA PLUMBING

24 VALANDŲ PATARNAVIMAS

● LIETUVIAMS NUOLAIDA:
 Neimamas mokestis už atvažiavimą.
 TEL.: 254-7846

TEL.: (514) 767 - 4690

VINCAS PIEČAITIS

1265 LECLAIR, VERDUN, P.Q. H4H 2M4

JONAS & CÔTÉ REALTIES
 NEKILNOJAMO TURTO PATARNAVIMAS

TRANS QUEBEC SIDINGS LTD

ALUMINIJAUS DURYS, LANGAI, STOGELIAI,
 APKALIMAI ALUMINIUMU, PLIENU, PLASTINE
 MEDŽIAGA. DARBAS GARANTUOTAS IR
 APDRAUSTAS.

Savininkas - Mike OSKOWICZ
 3351 Belair St., Montreal, Qué. H2A 2A5
 Tel: 721-9496; res: 729-2446